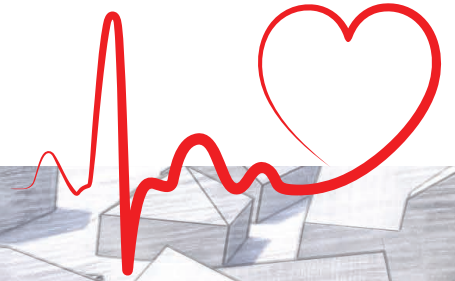

RUŠKI UTRIP

ŠTEVILKA 1 | februar 2021

OBČINSKO GLASILO OBČINE RUŠE

PRENOVA TRGA VSTAJE

Predstavitev prenove Trga vstaje v sliki in besedi

O PRORAČUNU OBČINE

Predstavitev predloga proračuna Občine Ruše

UTRIP NAŠEGA KRAJA

Utrip življenja v naši občini v času epidemije

04. PREDLOG PRORAČUNA 2021

08. OBNOVA DOMA KULTURE RUŠE

10. PRENOVA TRGA VSTAJE

15. DOM STAROSTNIKOV V RUŠAH

20. SVETLICE 2020

32. GSKŠ RUŠE SE PREDSTAVI

Spoštovane občanke in občani,

pred vami je nova številka Ruškega utripa, ki naj nas tako kot novo leto navdihuje z optimizmom in pričakovanji po vrnitvi v način življenja, ki smo ga poznali pred epidemijo. Kot županja si bom s sodelavci prizadevala, da bo naša lokalna skupnost ob vrnitvi v običajen način življenja še bolj solidarna, odprta in ljudem prijazna.

Zato bomo v tokratni številki Ruškega utripa ob investicijah v infrastrukturo, socialnih in medgeneracijskih projektih podrobneje predstavili tudi prenovalo Trga vstaje v Rušah. Vodilo pri obnovi Trga vstaje je pulz, ki ga želimo dati naši skupnosti in ob dokončni ureditvi ustvariti v naši občini mesto, ki bo osrednje stičišče vseh generacij. Zavedam se, da so pomisleki in nasprotovanja stalni spremljevalci vsakega napredka in sprememb. Tudi pri prenovi Trga vstaje ni nič drugače. Zato se mi zdi pomembno, da ljudje svoje odločitve sprejemajo na podlagi celovite predstavitve pomena in tudi končnega cilja konkretnega projekta. Verjamem v pravilnost odločitev ekipe, ki je ne vodi parcialni interes, temveč želja po oživitvi mestnega jedra.

Letos bomo pristopili k dolgo napovedovani ureditvi kanalizacije, obnovi Doma kulture Ruše in nujno potrebni obnovi cest. V Občini Ruše letos prvič uvajamo participativni proračun, ki bo približal tiste projekte, ki jih ljudje v naših krajevnih skupnostih vidijo kot prioritete.

Na področju dolgotrajne in učinkovite medgeneracijske oskrbe, ki bo ključnega pomena v vsakdanjem življenju po koncu epidemije, bo pomemben del teh aktivnosti prevzel Javni zavod za dolgotrajno oskrbo Rast, ki bo v polnem obsegu pričel delovati v letu 2021. Letošnje leto bo za našo občino pomemben mejnik tudi zaradi predvidenega pričetka izgradnje doma starostnikov v letu 2022, ki smo ga čakali več kot dvajset let in bo pomembno vplival na kakovost življenja v naši občini.

Vsi ti zastavljeni projekti imajo v letošnjem letu tudi finančno podporo v predlaganem proračunu naše občine. Predlog proračuna je glede na pretekla leta rekorden po višini predvidenih investicij kot tudi socialnih programov. Verjamem v modrost odločevalcev, da bodo projekte, ki so v korist naše skupnosti, podprli v skupno dobro.

Želimo biti občina napredka in ne občina zamujenih priložnosti.

Vse Dobro,
Urška Repolusk, županja

POVABILO K SOUSTVARJANJU RUŠKEGA UTRIPA

Naslednja številka občinskega glasila Ruški utrip bo izšla predvidoma aprila 2021. Vabimo vas k soustvarjanju novih in zanimivih vsebin. Vaše prispevke nam lahko pošljete do 20. marca 2021 na e-naslov obvestila@ruse.si. Prosimo vas, da so vaši prispevki predvidoma v obsegu 270 besed, naslov je enovrstični. Zaradi kvalitete tiska, vas v primeru prilaganja fotografij prosimo za primerno ločljivost. Vsem avtorjem prispevkov in fotografij se zahvaljujemo za sodelovanje.

Občina Ruše

RUŠKI UTRIP

Občinsko glasilo Občine Ruše | februar 2021 |
Naklada: 3.000 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v Občini Ruše. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, lahko brezplačen izvod dobite na sedežu Občine Ruše.

Izdajatelj: Občina Ruše
Grafično & vsebinsko oblikovanje: Korektor, Suzana Rudež s.p.
Lektoriranje: Gordana Rodinger, s.p.
Tisk: Tiskarna Babič, Babič Luka s.p.
Naslovnica: Atelje Ostan Pavlin d.o.o.
Simbolične fotografije: Stock-Envato
Naslednja številka občinskega glasila izide predvidoma aprila 2021.

SEJE OBČINSKEGA SVETA

Redne in dopisne seje Občinskega sveta Občine Ruše

13. redna seja Občinskega sveta Občine Ruše

V sredo, 23. decembra 2020, je potekala 13. redna seja Občinskega sveta Občine Ruše. Zaradi spoštovanja ukrepov preprečevanja širjenja koronavirusa so se seje predstavniki udeležili deloma v konferenčni dvorani Gasilskega doma Ruše, Kidričeva ulica 3 in deloma na daljavo, s pomočjo informacijsko komunikacijske tehnologije, skladno s četrtem odstavkom 35. člena Zakona o lokalni samoupravi.

Občinski svet je obravnaval in sprejel:

- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi skupne občinske uprave Maribor v hitrem postopku

Skupno občinsko upravo Maribor (v nadaljevanju: SOUM) je z namenom povezovanja določenih dejavnosti in tako zmanjšanja stroškov upravljanja ustanovilo 18 občin. Občina Ruše je kot soustanoviteljica predlagala Občinskemu svetu Občine Ruše sprejetje Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi skupne občinske uprave Maribor, s katerim se vzpostavlja skupna notranjerevizijska služba ter način financiranja SOUM.

- Odlok o proračunu Občine Ruše za leto 2021 v prvi obravnavi

V prvi obravnavi je Občinski svet Občine Ruše obravnaval Odlok o proračunu Občine Ruše za leto 2021. Javna razprava o predlogu proračuna Občine Ruše za leto 2021 je potekala od 24. decembra 2020 do 24. januarja 2021.

4. dopisna seja Občinskega sveta Občine

Od torka, 12. januarja 2021, od 8. ure, do četrтка, 14. januarja 2021, do 12. ure, je potekala 4. dopisna seja Občinskega sveta Občine Ruše.

Občinski svet je obravnaval in sprejel soglasje k sklepu o imenovanju mag. Marine Džogazović za vršilko dolžnosti direktorja Javnega zavoda za dolgotrajno oskrbo Rast Ruše.

14. redna seja Občinskega sveta Občine Ruše

V ponedeljek, 15. februarja 2021, je potekala 14. redna seja Občinskega sveta Občine Ruše. Zaradi spoštovanja ukrepov preprečevanja širjenja koronavirusa je seja potekala na daljavo, s pomočjo informacijsko

komunikacijske tehnologije, skladno s četrtem odstavkom 35. člena Zakona o lokalni samoupravi.

Na seji so bili obravnavani in sprejeti:

- imenovanje Gorazda Ladineka za direktorja Javnega zavoda Center za mlade Ruše za mandatno dobo 5 let;
- imenovanje Katje Jurkovič Urleb, Aleksandre Koletnik, Leonide Zalar kot članice – predstavnice ustanovitelja v Svet zavoda Osnovne šole Janka Glazerja Ruše za mandatno obdobje 2021 – 2025;
- zaprto lista kandidatov za člane Razvojnega sveta regije Podravje.

Občinski svet je obravnaval in sprejel:

- Odlok o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo na območju občine Ruše v skrajšanem postopku;
- Letni program športa v Občini Ruše za leto 2021;
- koledar sej in program dela Občinskega sveta Občine Ruše za leto 2021.

Občinski svet:

- ni sprejel Odloka o proračunu Občine Ruše za leto 2021,
- je preložil obravnavo Odloka o subvencioniranju komunalnega prispevka mladim družinam v občini Ruše v skrajšanem postopku.

Odlok o proračunu Občine Ruše za leto 2021 v drugem branju ni bil sprejet, kljub temu da se ni bistveno razlikoval od sprejetega v prvem branju. Potrdilo ga je 7 svetnikov, 8 svetnikov je glasovalo proti, ostali 3 svetniki so se vzdržali glasovanja.

Odlok o proračunu Občine Ruše za leto 2021 bo ponovno obravnavan na seji 1. marca 2021.

Obravnavana gradiva in videoposnetke sej si lahko ogledate na spletni strani Občine Ruše.

PREDLOG PRORAČUNA 2021

Predstavljamo vam predlog proračuna Občine Ruše za leto 2021

Občinski svet Občine Ruše je v drugi obravnavi na 14. seji obravnaval Odlok o proračunu Občine Ruše za leto 2021. Čeprav se proračun v drugem branju v bistvenih vsebinah ni razlikoval od potrjenega v prvem branju, žal ni bil sprejet. Za predlagan proračun je glasovalo 7 svetnikov, proti je bilo 8 svetnikov, preostali svetniki so bili vzdržani.

Predlog proračuna za leto 2021 je izjemno razvojno in investicijsko naravnan, saj je 51 % sredstev namenjenih investicijam. Predvidenih je 9.004.066,38 evrov prihodkov in 11.435.099,61 evrov odhodkov.

// Ob začetku mandata županje je bil na 31. decembra 2018 dolg občine v višini 2.548.032 evrov. Na 31. decembra 2020 je dolg občine znašal 1.771.116 evrov, kar je za 776.916 evrov manj v primerjavi z letom 2018. Tako se je stanje dolga na število prebivalcev zmanjšalo iz 345 evrov (7.380 prebivalcev v 2018) na 243 evrov (7.279 prebivalcev v 2020). //

Ključne predvidene investicije so:

- energetska sanacija javnih objektov v občini - 40.000,00 evrov,
- obnova Doma kulture Ruše - 298.332,95 evrov,
- rekonstrukcija mostu čez Lobnico na Glažuti - 77.000,00 evrov,
- odvajanje in čiščenje odpadne vode - 2.877.928,66 evrov,
- obnova vodovodov ob izgradnji kanalizacije - 198.000,00 evrov,
- investicijsko vzdrževanje javnih poti in lokalnih cest - 205.000,00 evrov,
- asfaltiranje ulic s sofinanciranjem občanov - 105.000,00 evrov,
- sanacija dotrajanega odseka ter sanacija plazu na LC Smolnik - Šumik - 86.000,00 evrov,

- dokončanje obnove kanalizacije Ulice Ruške čete - 155.000,00 evrov,
- nadaljevanje prenove Trga vstaje v Rušah - 300.000,00 evrov,
- ureditev igrišča na Smolniku - 70.000,00 evrov,
- dokončanje ureditve sistema pristopne kontrole in elektronskega zaklepanja na objektu bazen - 33.000,00 evrov,
- ureditev igrišča z umetno travo za mali nogomet pri OŠ Janka Glazerja Ruše - 26.840,00 evrov.

V letu 2021 se uvaja Participativni proračun, v katerem so občanke in občani sami predlagali projekte v svojem kraju. V ta namen je predvidenih 32.000 evrov.

V predlogu proračunu so tudi predvidena sredstva za socialne programe, kot so Pomoč družini na domu, Prostofer in E-oskrba ter subvencije za nakup vozovnic, darila ob rojstvu otrok in obnove fasad v delu trškega jedra Ruš.

Naslednja seja Občinskega sveta Občine Ruše je predvidena za 1. marca 2021, kjer se bo ponovno odločalo o sprejetju proračuna. Brez sprejetega proračuna se bo zaustavilo izvajanje predvidenih projektov, razen tistih, ki niso neposredno vezani na izvajanje proračuna.

Od sprejetja proračuna za leto 2021 je odvisna tudi izvedba projektov, ki so bili izglasovani v okviru participativnega proračuna 2021.

Brez sprejetega proračuna ni mogoče izvesti razpisov za društva, ki se (so)financirajo iz proračuna Občine Ruše.

Desno: **Infograf predloga proračuna za leto 2021**

VZDRŽEVANJE CEST

Vzdrževanje javnih poti in lokalnih cest

OBNOVA VODOVODOV

Ob izgradnji kanalizacije

MOST ČEZ LOBNICO

Rekonstrukcija mostu na Glažuti

KOMUNALA

Ureditev čiščenja odpadnih voda

DOM KULTURE

Adaptacija Doma kulture Ruše

UREDITEV IGRIŠČ

Smolnik in OŠ Janka Glazerja Ruše

TRG VSTAJE

Ureditev Trga vstaje

ŠPORTNI PARK RUŠE

Ureditev sistema pristopne kontrole na bazenu in obnova savn

51%

INVESTICIJE**PRORAČUN 2021****SOCIALA & DRUGO****JZ RAST RUŠE**

Vzpostavitev delovanja JZ Rast Ruše

OBNOVE FASAD

Subvencije za obnovo fasad v trškem jedru

PROSTOFER

Brezplačni prevozi starejših

DARILA OB ROJSTVU

Višja darila ob rojstvu otroka

POMOČ NA DOMU

Starejšim, invalidom, osebam z dolgotrajnimi okvarami zdravja

ČISTILNE NAPRAVE

Subvencije za male čistilne naprave

E-OSKRBA

SOS gumb

VOZOVNICE

Subvencije vozovnic za študente in dijake

49%

PARTICIPATIVNI PRORAČUN 2021

Participativni proračun je uvrščen v predlog proračuna Občine Ruše 2021

Občina Ruše je v proračunskem letu 2021 z namenom, da del proračunskih sredstev usmeri v tiste investicije, ki so jih občanke in občani prepoznali kot pomembne za njihov kraj, je prvič pristopila k izvedbi participativnega proračuna.

Projekta smo se lotili ob podpori Zavoda PIP, ki nam je pomagal s strokovnimi nasveti ter izvedbo delavnice za predstavitev načina izvedbe participativnega proračuna, ki so potekale preko spletnih aplikacij. Namen in postopek participativnega proračuna je bil podrobneje obrazložen tudi v posebej izdelani brošuri, ki je bila razdeljena v vsa gospodinjstva in objavljena na spletni strani Občine Ruše. Trenutna zdravstvena kriza v Sloveniji nam ni omogočila vseh oblik usposabljanja in vključevanja občank in občanov pri pripravi in predlaganju projektov za participativni proračun. Odziv občanov je bil mogoče zato nekoliko manjši, pa vendar je to izredno dragocena izkušnja za izvedbe participativnega proračuna v naslednjih letih.

V predvidenem roku, do 15. decembra 2020, je na občino prispelo 56 predlogov projektov (ponekod je več predlagateljev predlagalo isti predlog projekta), ki jih je predlagalo 50 občanov. Posamezni projekti, ki niso ustrezali kriterijem, so bili izločeni in se ne bodo izvedli v okviru participativnega proračuna. Za posamezne predloge projektov je bila opravljena dopolnitev, prav tako je občinska uprava preverila predloge glede izvedljivosti in finančne ustreznosti.

Nadalje je predloge strokovna komisija pregledala in ocenila, ali so primerni za nadaljnjo uvrstitev na glasovanje ter če ustrezajo kriterijem. Precej projektov se je nanašalo na ureditev komunalne infrastrukture, bodisi pločnikov, ceste, kanalizacije, torej projektov, ki izdatno presegajo predvidena sredstva za posamezni krajevni odbor (8.000 evrov).

Za območje Krajevnega odbora Bistrica ob Dravi glasovanje o predlogih projektov ni bilo potrebno, saj je dva predloga, ki ustrezata kriterijem, možno izvesti z razpoložljivimi sredstvi. Predloga projektov sta:

- postavitve javne razsvetljave na delu kolesarske steze,
- nadgradnja odra na Bistriškem trgu.

Za območje Krajevnega odbora Smolnik-Fala in Krajevnega odbora Bezena je bilo predlaganih več projektov, ki so ustrezali kriterijem, zato je bilo 9. januarja 2021 izvedeno glasovanje.

Za predlagane projekte na območju Krajevnega odbora Smolnik-Fala je glasovalo 39 krajanov, in sicer za:

- Vivatovo glažuto (predlog projekta obsega obnovo, obeležitev nekdanje upravne stavbe Vivatove glažute, lekarnarja Franca Minařika): 12 glasov
- dopolnitev otroškega igrišča na Smolniku: 19 glasov
- namestitev odbojne varnostne ograje ob LC Smolnik-Šumik: 7 glasov

Za predlagane projekte na območju Krajevnega odbora Bezena je glasovalo 92 krajanov, in sicer za:

- ureditev javne razsvetljave ob javni poti 861021: 18 glasov
- namestitev odbojne cestne ograje na Krečijev breg: 3 glasovi
- Bezenski rekreativček: 62 glasov
- osvetlitev in tlakovanje pešpoti do parkirišča do Doma krajanov Bezena: 9 glasov

Če bo predlog proračuna izglasovan, bo Občina Ruše tako v okviru participativnega proračuna za leto 2021 izvedla naslednje projekte na območju:

Krajevnega odbora Bistrica ob Dravi:

- ✓ **postavitve javne razsvetljave na delu kolesarske steze,**
- ✓ **nadgradnja odra na Bistriškem trgu.**

Krajevnega odbora Smolnik-Fala:

- ✓ **dopolnitev otroškega igrišča na Smolniku.**

Krajevnega odbora Bezena:

- ✓ **Bezenski rekreativček na Bezeni.**

Za območje Krajevnega odbora Ruše noben predlog ni ustrezal kriterijem, zato glasovanje ni bilo izvedeno.

V prihodnjih proračunskih obdobjih bomo idejo participativnega proračuna še razvijali in nadgrajevali.

Zavedamo se, da je bil zaradi ukrepov razglašene epidemije manjši odziv občank in občanov. Kljub temu je bil narejen prvi, po naši oceni pravilni korak, da se občankam in občanom približa možnost neposrednega odločanja v njihovem kraju.

Vsem občankam in občanom, ki so predlagali projekte in se udeležili glasovanja, se zahvaljujemo za sodelovanje.

SKLADNOSTI PITNE VODE

Mariborski vodovod je pripravil Poročilo o skladnosti pitne vode za leto 2020

Skladnost pitne vode je Mariborski vodovod, d.d. tudi v letu 2020, tako kot do sedaj, zagotavljal z izvajanjem notranjega nadzora po izdelanem HACCP načrtu, oziroma z obvladovanjem procesov od črpanja podzemne vode, njene obdelave, prečrpavanja in distribucije do uporabnikov. Skladnost pitne vode se je spremljala na črpališčih, na omrežju v vodooskrbnih objektih in pri uporabnikih (večinoma v osnovnih šolah in vrtcih ter deloma v gostinskih objektih). Izvajanje notranjega nadzora se je vršilo v skladu z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur.l.RS, št. 19/2004, 35/2004, 26/2006, 92/2006, 25/2009 in 74/15).

Skupno je bilo v sklopu izvajanja notranjega nadzora v letu 2020 odvzetih 2.164 vzorcev za mikrobiološka preskušanja in 103 za kemijska preskušanja. Na celotnem sistemu Mariborskega vodovoda d.d. je bilo v letu 2020 mikrobiološko neskladnih 3,65 % vzorcev, kemijsko je bilo neskladnih 0,97 % vzorcev.

Podrobnejše poročilo ter več podatkov o kakovosti pitne vode se nahaja na spletni strani: www.mb-vodovod.si

Pitno vodo, ki jo je v letu 2020 dobavljal Mariborski vodovod za občino Ruše, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano ocenjuje kot skladno z zahtevami

Pravilnika o pitni vodi. Glede na obseg opravljenih preskušanj ocenjujejo pitno vodo kot varno.

Zapisal: **Mariborski vodovod d.d.**

OBNOVA DOMA KULTURE RUŠE

Obnovila se bo fasada in zamenjalo stavbno pohištvo Doma kulture Ruše

„Občina Ruše je preko razpisa programa LAS Drava pridobila sredstva za obnovo fasade ter menjavo stavbnega pohištva Doma kulture Ruše. Ker objekt spada pod varstvo kulturne dediščine, so pogoji za obnovo zahtevnejši. V teku je postopek izbire izvajalca del. Dela se bodo pričela predvidoma v spomladanskih mesecih.“

DOM KULTURE RUŠE

Objekt Doma kulture Ruše je osrednji kulturni prostor v Občini Ruše. V objektu ima sedež Območna izpostava Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki pokriva območje občin Ruše, Lovrenc na Pohorju in Selnica ob Dravi. Na območju izpostave JSKD Ruše živi skupaj 15.083 prebivalcev. V objektu se danes izvajajo različne aktivnosti, prireditve, dogodki, predvsem kulturne narave.

ZGODOVINA DOMA KULTURE RUŠE

Pričetek gradnje doma sega v dvajseta leta prejšnjega stoletja. Dokončno je bil dom dan v uporabo leta 1930. Zgradilo ga je Sokolsko društvo, zato je bil takrat tudi poimenovan Sokolski dom. Izgradnjo so omogočili družina Gorišek, ki je darovala zemljišče, ter ruški podjetniki – slovenski rodoljubi, ki so gradnjo finančno podprli (Hinko Pogačnik, brata Mirko in Milan Gorišek ter Viktor Glazer). Posojilo za izgradnjo je društvo najelo pri

ruški posojilnici in pri Sokolu Maribor Matica. Sredstva za notranjo opremo doma in telovadnice so prispevali TDR in ruška občina, za gledališki oder pa se gre zahvaliti mariborski posojilnici Narodni dom. Ob telovadnici so v objektu pridobili prostor tudi za razvejano društveno dejavnost: za sokolski orkester, tamburaški orkester, gledališko skupino in knjižnico. Kasneje se je telovadni del društva preselil v novo zgrajeno telovadnico pri Osnovni šoli Janka Glazerja Ruše. V kulturnem domu pa so ostale vse kulturne vsebine, prav tako pa se je dvorana uporabljala za predvajanje filmov.

V objektu kulturnega doma je skozi leta našla prostor Knjižnica Janka Glazerja Ruše, ki se je šele leta 2017 selila v nove prostore. Pododreje objekta je bilo vseskozi namenjeno društveni dejavnosti in vajah različnih društev.

V preteklosti ni bilo večjih investicijskih vlaganj. Leta 1990 je bila obnovljena streha. V notranjosti so se v devetdesetih letih obnovili prostori t. i. pododreja, kjer so se uredile pisarne, ki jih lahko uporabljajo društva, prav tako je bil delno obnovljen oder.

OBNOVA DOMA KULTURE

Občina Ruše z izvedbo investicije obnove Doma kulture Ruše uresničuje naslednje cilje:

- razvoj javne kulturne infrastrukture ter dostopnost širši skupnosti do kulture;
- večja in kakovostnejša vključitev javne kulturne infrastrukture v gospodarsko – turistično rabo, večjo podporo kulture lokalnemu in regionalnemu razvoju;
- izboljšanje pogojev za razvoj kulturno-umetniške ustvarjalnosti, podporo razvoja kulturnega turizma in razvoja ustvarjalnih industrij v občinah;
- zaščita namenske rabe prostora za kulturo v javni lasti;
- vzdrževanje javne kulturne infrastrukture v dobrem stanju;
- izboljšanje prostorskih pogojev za kulturne dejavnosti.

Objekt je danes v nezavidljivem stanju. Kritična je predvsem fasada objekta, ki je nevarna za okolico, omet odpada, stavbno pohoštvo kazi videz objekta in je dotrajano, na določenih mestih preperelo. Zaradi slabe fasade in stavbnega pohoštva je objekt energetsko izredno potraten, zato se nameravata najprej obnoviti fasada objekta in stavbno pohoštvo. Tako se bo tudi

zaščitil objekt pred nadaljnjim propadanjem.

Za adaptacijo objekta je Občina Ruše v letu 2018 pridobila gradbeno dovoljenje. Investicijo je Občina Ruše prijavila na javni poziv LAS Drava.

V okviru Javnega poziva za izbor projektov za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja LAS DRAVA v okviru sredstev EKS RP št. 8/2020 se bo financirala tako obnova fasade kot obnova stavbnega pohoštva (zunanjih oken in vrat).

Glede na stanje objekta in na njegov vpliv na okolico (tako iz varnostnega vidika kot tudi iz estetskega) so to najnujnejša opravila, s katerimi moramo pričeti.

Izvedba obnove fasade in stavbnega pohoštva bo imela takojšen vpliv na energetsko učinkovitost objekta, saj bomo bistveno zmanjšali porabo energije za ogrevanje v objektu, hkrati pa se bo dvignila kakovost bivanja v objektu.

NAČRT VZDRŽEVANJA CEST

Občina Ruše v letu 2021 načrtuje izvedbo vzdrževanja več cest

V občini Ruše bomo tudi v letu 2021 nadaljevali z izvedbo vzdrževanja več lokalnih cest, javnih poti in ulic.

Vzdrževanje se načrtuje za:

- JP 861561 (Čander-Mih-Lovska koča), odsek dolžine 112 metrov, izvedba asfalte prevleke;
- JP 860281, Odcep Log 100, dolžina 130 metrov, izvedba asfaltne prevleke in vodovodnega omrežja;
- JP 860641, od Mucove vode do Smolnik 49, dolžina 130 metrov, izvedba asfaltne prevleke;
- JP 860541, Vranjekova ul.–Pod gorj, dolžina 100 metrov, izvedba asfaltne prevleke in kanalizacijskega omrežja;
- LC 360011 (Ruše-Glažuta-Mariborska koča), dolžina ocenjeno 650 metrov, sanacija asfaltne ceste;
- JP 860721 – odcep Smolnik 76, dolžina 250 metrov, izvedba asfaltne prevleke in meteorne kanalizacije;
- JP 861671, Bezena-odcep, dolžina 40 metrov, sanacija makadamske ceste;
- LC 360021, Smolnik-Šumik, dolžina 250–350 metrov, sanacija asfaltne ceste;
- LC 360021 (Ruše-Smolnik-Šumik), sanacija plazov na lokalni cesti;
- Ulica Ruške čete, sanacija asfaltne ceste, hkrati z obnovo kanalizacije.

Skupaj bo tako vzdrževanih za približno 2.000 metrov cest.

PRENOVA TRGA VSTAJE

O potrebi po ponovni oživitvi osrednjega zgodovinskega trga v Rušah

Ko želimo s prijatelji ali z gosti v svojem ali v tujem kraju na sprehod ali na klepet, ko jim želimo pokazati njegov najlepši del ali z njimi ob kavi ali kozarčku poklepetati o raznih življenjskih temah, kam se ponavadi odpravimo? Skoraj praviloma so to stara mestna jedra in njihovi osrednji trgi.

Žal je večina sodobnih naselij v Sloveniji v polpreteklem času zaradi selitve različnih, pomembnih dejavnosti kraja na svoje robove in hkratnega zapuščanja starih hiš v zgodovinskih jedrih na svoja središča pozabila. Vendar je zavedanje o kakovosti teh prostorov in pripadnosti svojemu kraju v zadnjih letih sprožilo proces ponovnega obujanja oz. revitalizacije naselbinskih jeder in njihovih trgov, od večjih do manjših mest, trgov in vasi.

Tudi Ruše so prerasle v mesto in središče lokalne skupnosti, a procesi selitve vitalnih funkcij na obrobje kraja so izsesali življenjski utrip iz vse bolj praznega zgodovinskega jedra. Zaradi tega je tudi osrednji trški prostor Ruš, današnji Trg vstaje, ki je bil zasnovan kot središče kraja, postajal vse bolj »osamljen in pozabljen«, kar se je odrazilo tudi v procesu njegovega postopnega zaraščanja. Še nekje na prelomu iz 19. v 20. stol. je bil to pretežno prazen trški prostor, o čemer pričajo stare fotografije: na današnjem mestu ob kapelici vidimo le lipi, zahodno od kaplanije pa vrtiček z brajdami. Potem sta odprti prostor trške površine prečkali le dve ozki, diagonalni potki, ki sta smiselno povezovali ključne smeri v prostoru. Ko so ju zamejili z nizkim plotom, se je na vmesnih prostorih pričelo postopno zasajevanje različnih dreves in grmovnic, ki pa ni sledilo neki celostni krajinsko-vrtno-parkovni zasnovi, temveč bolj entuziazmu vsakokratnega »vrtnarja«. V različnih dekadah pred in po 2. svet. vojni, vse do danes, so upravljavci kraja vedno znova nekaj dreves odstranili, druga pa na novo zasadili. Tej »genezi urejanja« trga se da okvirno slediti tudi s pomočjo starih fotografij.

O NASTANKU (MORFOGENEZI) IN ZNAČILNOSTIH OSREDNJEGA TRGA V RUŠAH

Strateška pozicija starih Ruš na severnih obronkih Pohorja ob Ruškem potoku je zelo jasno čitljiva v starem Jožefinskem in še bolj v Franciscejskem katastru (1824). Skoznja se da natančno razbrati »morfogenezo« (razvoj oblike) naselja, pa tudi vlogo osrednjega trškega prostora v njem. Le-ta pomensko in proporcijsko na krasen način prekine strnjeno obulično pozidavo, da bi se kot miren prostorski zaliv odprl prav pri srečanju treh smeri (ob prelomu vzdolžne »dravske« in pri stiku s prečno »pohorsko-areško« smerjo). To se zgodi zelo premišljeno na način, ko se hiše z »razprtima kriloma trga« obrnejo proti jugu oz. soncu, ki ga v svojo »sončno past«

učinkovito vabijo od vzhoda do zahoda. Ta umaknjeni zaliv predstavlja mirni, reprezentančni del trga, ki ga v stopnjevanju perspektivne globine proti severu zameji izjemna stavba »kaplanije« s svojimi trojnimi arkadami in (danes zastekljeno) biforo v nadstropju! Izpostavljena hiša vzpostavi horizont, onkraj katerega se v nebo vzpne vertikala mogočnega, baročnega cerkvenega zvonika: sijajna kompozicija!

Arhetipski motiv (ki nas v kompozicijskem principu spomni na motiv rimskega, »Michelangelovega« kapitola) je bil gotovo zelo pretanjeno komponiran, a je postal zaradi goste vegetacije v zadnjih letih takorekoč »neviden« oz. odsoten. Z odpiranjem prostora trga želimo osvoboditi tudi to najlepšo, izvirno »ruško veduto«.

Južni del trga (oba pola povezuje oz. ločuje cesta) je kompozicijsko povsem drugačen: gre za značilno obcestno lijakasto zasnovo trga (večkrat prisotno v srednjeveških jedrih), ki se je širila tako proti jugu kot tudi proti zahodu (v njegovem geometrijskem težišču danes stoji kubus z reliefi spomenika NOB). Ta del Trga vstaja je danes bolj prehodnega, prometnega značaja in zaradi cestne ločnice deluje skoraj kot ločena, avtonomna celota. V naši zasnovi smo poskušali oba pola z različnimi sredstvi medsebojno povezati in med njima ustvariti (kolikor je to glede na državno cesto sploh mogoče) območje »deljenega prometa« (»shared space«). To bi dosegli tako z umiritvijo prometa na 30 km/h, znižanjem robnikov na dopustni minimum kot tudi z radialnim tlakovanjem s »kamnitimi šivi« ter podaljškom obeh severnih obodnih poti, ki bi preko asfaltne ceste optično povezali oba odprta prostora v celoto. Vzdolž ceste pa smo – kot reminiscenco na zgodovinske vire – predlagali ponovno zasaditev manjših in ožjih stebrastih bukev, ki bi poživile in ritmizirale ta rahlo vzpenjajoči se, kaskadni niz lepih trških stavb, ne da bi jih ob tem zakrile.

Na vseh treh cestnih dovozih do središča bi tako reliefno kot tudi optično, na inovativen način, zaznamovali prehode čez cesto in s tem jasno demonstrirali voznikom (pa tudi pešcem), kje se ožje območje trga pravzaprav prične.

POTREBA PO ODPRTEM JAVNEM PROSTORU KRAJA IN PO »OSVOBODITVI« STARE KAPLANIJE

Trg je po definiciji vedno predstavljal odprti prostor, »praznino« oz. zračni volumen med stavbami, ki ga obdajajo. Bolj kot so stavbe okoli te praznine strnjene, bolj prepričljivo tak odprti prostor trga deluje in povezuje. Če želimo, da bo omogočal srečevanje ljudi, ga na njegovi sredici ne smemo zapolniti z drugimi elementi ali vsebinami, temveč le diskretno dopolniti z drevesi, skulpturami, svetili, urbano opremo. In če velja analogija, da je glavni trg kraja podoben dnevni sobi doma, velja tudi, da njenega središča ne okupiramo z omarami, rožami in drugimi objekti, če se v njem želimo

na kakovosten način srečevati. Umeščamo jih na robove ali v prostorske poudarke trga, diskretno in v kontekstu zasnovane kompozicije.

Pri Rušah je pobuda, da je v kraju potrebno ponovno obuditi kakovosten osrednji trški prostor, razumljiva in smiselna tudi skozi optiko neposredne bližine izjemnega zelenega sistema Pohorja, prostora rekreacije, raziskovanja in kontemplacije. »Podvajanje« pregoste ozelenitve v bližnjem urbanem jedru kraja bi pomenilo nerazumevanje trškega značaja kraja (oz. »tavitologijo«). Hkrati pa Ruše v objemu zelenega roba Pohorja že premorejo izjemen in samosvoj prireditveni prostor, letni avditorij, ki pa se od osrednjega trga po vseh svojih aspektih seveda bistveno razlikuje!.

Videli smo, da je objekt »kaplanije« tako zgodovinsko, kot tudi kompozicijsko in arhitekturno ključna stavba trga, tvori mejo in hkrati vezni člen med cerkvenim območjem na severu in trškim na jugu, med »svetim in profanim« teritorijem historičnega središča Ruš.

Problem tega žlahtnega objekta je (vsaj) četveren: v zadnjih letih je bil z vegetacijo skoraj povsem zakrit, njegovo gradbeno stanje je potrebno celovite prenove, objekt je glede na svojo izvirno koto na trški strani »zasipan« (prehod v arkadni hodnik je mogoče le kot sestop v njegovo »luknjo«, ne pa kot enakovredni odnos med zunaj in znotraj na isti višini) in nenazadnje – kaplanija je prazna, a bi morala postati nosilec najpomembnejših, čim bolj kulturnih vsebin oz. programov trga in kraja.

S predlogom smo poskusili rešiti vsaj dva problema, ki sta bila v domeni projekta prenove trga: stavbo osvoboditi odvečne zasaditve ter parterni nivo hiše vrniti na raščeno, »naravno« koto tal. Z vzpostavitev izvirnega terena, ki poteka od ceste proti kaplaniji (tu ga znižamo za 70 cm), smo na odprtem delu trga ustvarili rahlo nagnjeno površino, ki deluje kot blagi naravni amfiteater, orientiran proti kaplaniji oz. predprostoru s kamnito preprogo pred njo. Takšni amfiteatralni trgi imajo poseben čar (npr. slavni »il Campo« v Sieni), na ruškem trgu pa bo v dialogu z zelenimi otoki velikih dreves, ki morajo ostati na današnji koti, ustvarjena zanimiva višinska in kompozicijska napetost. Kot kontinuirani stik oz. opna med zelenimi otoki in tlakovanim delom trga bodo služile dolge sedežne površine - klopi, na katerih bo mogoče sproščeno posedati in z roba opazovati dogajanje v središču trga.

POSTOPEK CELOVITE VALORIZACIJE IN KONCEPT "ODPIRANJA" TRŠKEGA PROSTORA

Ko smo bili povabljeni, da predlagamo (pre)ureditev Trga vstaje v Rušah, smo naleteli na stanje, ki glede na potencial trga ni bilo obetavno: relativno na gosto in brez pravega reda, stihijno ozelenjen osrednji trški prostor Ruš (s precej heterogeno sestavo grmovnic in drevesnih

vrst) je onemogočal delovanje trga kot odprtega prostora druženja in srečevanja. Postalo je jasno, da bo potrebno, če bi želeli ponovno vzpostaviti vitalno, povezujočo, osrednjo trško površino, kar nekaj nižjih, mlajših, deloma

tudi slabo raščenih ali neavtohtonih vrst odstraniti. Šele to bi omogočilo velikim, močnim in zgodovinsko pomembnim drevesom, da pridejo do izraza in postanejo ključni nosilci identitete in kompozicije trga.

Čeprav kakovostna drevesa in ureditve povsod drugje, kjer je to smiselno in mogoče, ohranjamo, smo bili tu soočeni z obratno, paradoksalno situacijo: zaradi prezaraščenosti trške površine je bilo potrebno razmišljati o redčenju nekaterih njenih elementov. Situacijo, ki smo jo poimenovali kar »ruški paradoks«, smo pregledali in predebatirali tudi s strokovnjaki z ZVKD, ki so zatečeno stanje na trgu ovrednotili na podobno kritičen način.

Nenazadnje je celovit pregled drevnine in grmovnic z vsemi potrebnimi meritvami opravila še vrhunska arboristka, s katero smo se na terenu srečali trikrat in se tudi z njo o njenih ugotovitvah temeljito pogovorili. Njene natančne valorizacije posameznih dreves so večinoma »sovpadle« z opravljenimi prostorskimi analizami: z ambientalnimi, likovnimi, zgodovinskimi in pomenskimi branji elementov trga. Za najbolj kakovostni drevesi sta bili ocenjeni obe historični lipi (ena bolj, druga manj), poleg njiju pa še veliki jesen in pacipresa. A slednja je bila neavtohtona in mlajšega datuma, zasedala pa je tudi precej središčno pozicijo na trgu in s tem ovirala gibanje ter zapirala poglede, med drugim tudi na osrednji motiv trga, kaplanijo in cerkveno dominantno.

Tri najstarejša, največja in najlepša drevesa torej postanejo osrednji gradniki trga, medtem ko se cipreso nadomesti z drugo drevesno vrsto na robu trga. Morda celo z mlado lipo, ki bi bila še letos, ob 30. obletnici osamosvojitve, namesto poškodovane na novo posajena na osrednjem mestnem trgu.

SPOMENIKI IN MATERIALI TER CELOVITA PRENOVA TRGA KOT VLOŽEK, NE PA KOT STROŠEK!

Pri novi zasnovi Trga vstaje smo se ukvarjali tudi z njegovimi memorialnimi vsebinami: kompozicijo zaščenega spomenika NOB smo ohranili, prenovila se bo v sodelovanju z ZVKD, spomenik povojnim žrtvam smo premestili v zeleni otok ob kapelico, obe spominski plošči pa smo iz območja vhoda v kaplanijo razmaknili na stopnišči, kjer ohranjata vlogo »simbolnega portala«. Seveda pa je mikrolokacije pomnikov še vedno mogoče usklajevati z njunimi »skrbniki«.

Pri izbiri materialov za tlakovanja na Trgu vstaje je bilo naše izhodišče, da naj se na tej izjemni lokaciji dopolnjujeta esenci materialov obeh geografskih identitet, ki se tukaj srečujeta: na eni strani graniti s Pohorja in na drugi prodci iz Drave. Zasnova tlakov je zato dinamično komplementarna: na južnem delu trga prevladujejo obstoječe granitne kocke, ki jih večinoma ohranjamo ali le recikliramo, ko jih na novo položimo. Le manjši elementi klopi, klančine in zidcev bi bili izvedeni v svetlejšem, pranem betonu z jasno berljivimi prodniki. Ta kontrapunkt se na severnem delu trga zamenja: sredica tlakov bi bila v svetlejših, toplih »dravskih tonih«, prešiti trakovi te osrednje »preproge« pa v granitu. »Svečana« manjša preproga pred kaplanijo bi bila izvedena iz manjših granitnih kock in večjih dravskih prodnikov (»mačjih glav«), sredica pa bi bila na stranicah obdana z obema cestama v granitnih kockah.

Kulturno dediščino trškega središča Ruš lahko šele z aktivno prenovno oz. preureditvijo dvignemo na višjo raven ter jo odpremo in ponudimo prebivalcem in obiskovalcem v univerzalno vsakodnevno rabo. Centra Ruš namreč ne more zamenjati noben »surogat« ali »ex-center« (npr.

Ruška vrata), saj suburbija (s hoteli, nakupovalnimi središči, parkirišči itd.) ne more nadomestiti zgodovinskega središča kraja! Tudi ključni mestotvorni programi se iz središč krajev načeloma naj ne bi selili, če nočemo živeti razpršeni le še v disperznem prostoru predmestij, brez pravih vsebin in brez zgodovinskega spomina.

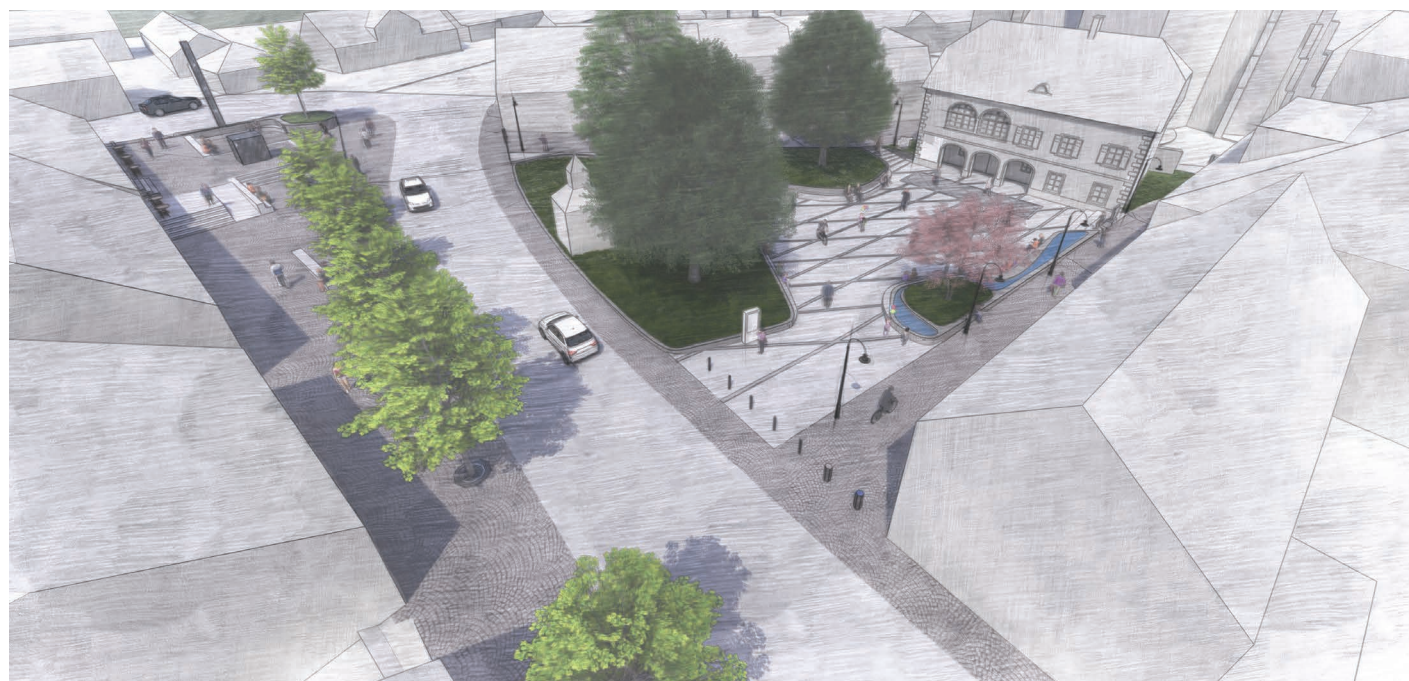
Uspešna prenova središča mesta na svojo okolico vedno deluje kot vzpodbujevalec (katalizator) pozitivnih ustvarjalnih procesov znotraj prostorske in širše družbene revitalizacije kraja! Tudi v ekonomskem smislu programsko živ center v okolici generira težko napovedljive multiplikativne učinke, zato se investicije ne da vrednotiti le kot golo porabo oz. kot »eksterni« strošek, temveč kot integralni, tudi družbeno-socialni vložek, v širši razvoj kraja! Na pozitivne primere tako afirmativnih

družbenoekonomskih učinkov prenove središč kraja lahko naletimo marsikje v tujini, pa tudi doma v Sloveniji.

Zaupajmo torej, da se bodo tudi Rušanke in Rušani vseh starosti in profilov znali povezati v skupno odločitev v dobro kraja, saj bodo tako deležni ne le nove, urejene in inkluzivne prostorske pridobitve v srcu kraja, močne točke orientacije in identifikacije, temveč tudi novih razvojnih možnosti in višje kakovosti bivanja nasploh!

Zapisal : [Aleksander Ostan, Atelje Ostan Pavlin](#)

Foto in slikovne priloge: [Franciscejski kataster, izrez \(1824; Arhiv Slovenije\)](#), [zgodovinske fotografije Ruš \(spletni portal Kamra, zasebni lastniki\)](#), [fotografije stanja na Trgu vstaje \(A. Ostan, 2019\)](#) ter [delovne vizualizacije projekta prenove \(Atelje Ostan Pavlin\)](#)

DOM STAROSTNIKOV V RUŠAH

Za podelitev koncesije izbran tudi dom starostnikov v Rušah

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je objavilo zaključek postopka podelitve koncesij za 11 izbranih domov starostnikov. Na podlagi poročila komisije z dne 9. februarja 2021 je med izbranimi domovi kandidiralo tudi podjetje SeneCura, ki se je na razpis za podelitev koncesije prijavilo z lokacijo v Rušah, za katero je prejelo visoke ocene. Od 18 ponudb za izgradnjo domov na različnih lokacijah so glede na točkovanje za Ruše dosegli visoko 4. mesto, pri čemer so 8 od 10 možnih točk dosegli tudi po kriteriju povprečne cene storitve na oskrbni dan v letu 2020.

V Rušah je s koncesijo predviden nov dom starostnikov s 150 posteljami na že izbrani lokaciji. V sodobnem domu bo večina enoposteljnih sob, kar bo uporabnikom zagotavljalo dostojno in udobno bivanje. Žal je epidemija pokazala slabosti namestitvev v nekaterih domovih starostnikov, kjer je še vedno standard štiriposteljna soba, souporaba kopalnic in sanitarij, kar je nedvomno prispevalo k hitrejšemu širjenju okužb z najbolj tragičnimi posledicami.

Predmet in pogoj podelitve koncesije je bil tudi začetek opravljanja storitev v letu 2022, kar pomeni, da bi glede na podeljeno koncesijo moral dom starostnikov v Rušah pričeti delovati najkasneje do 31. decembra 2022.

Podelitev koncesije in izgradnja doma starostnikov v Rušah je pomemben napredek v naši lokalni skupnosti in bo pomenil izpolnitev več kot 20 let trajajoča prizadevanja. Vsem občankam in občanom se že v tej fazi zahvaljujemo za podporo in nadaljnjo konstruktivno

sodelovanje pri tako pomembni in dolgo pričakovani pridobitvi za naš kraj. Investicija hkrati prinaša tudi možnosti dodatnih zaposlitev in vsestranskega razvoja lokalne skupnosti. Želimo si, da bi v našo občino pridobili še več kvalitetnih investorjev. Negativna klima v določenih lokalnih skupnostih je istega koncesionarja odvrnila do investiranja in gradnje v dveh občinah, ki sta tako ostali brez doma starostnikov.

Na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti se lahko podrobneje seznanite s poročilom strokovne komisije za pregled in presojo ponudb, prispelih na javni razpis za podelitev koncesij za institucionalno varstvo starejših.

OBNOVA ULICE RUŠKE ČETE

Na zahodnem delu Ulice Ruške čete je že položena groba asfaltna plast

Potem, ko je bila konec lanskega leta položena groba asfaltna plast na zahodnem delu Ulice Ruške čete, so bila dela zaradi nizkih temperatur in snežnih padavin prekinjena. V tej fazi izvedbe je bil obnovljen tudi del

javnega plinovoda (slika). Dela se nadaljujejo od začetka februarja, in sicer od mesta, kjer so bila prekinjena, do križišča z Gimnazijsko ulico. Predvideni rok dokončanja vseh del je 15. april 2021.

DIREKTOR JZ CEZAM

Imenovan je direktor Javnega zavoda Center za mlade Ruše - CEZAM

10. decembra 2020 je bil objavljen javni razpis za zasedbo prostega delovnega mesta za direktorja Javnega zavoda Center za mlade Ruše - CEZAM.

Občinski svet Občine Ruše je na 14. redni seji, 15. februarja 2021, sprejel sklep, da se za direktorja Javnega zavoda Center za mlade Ruše - CEZAM imenuje Gorazd Ladineka.

Direktor je imenovan za obdobje petih let. Na podlagi sklepa o imenovanju bo predsednik Sveta zavoda z izbranim kandidatom sklenil pogodbo o zaposlitvi za določen čas, za mandatno obdobje petih let. Po preteku mandatne dobe je ista oseba lahko znova imenovana za direktorja.

ŠPORTNI PARK SE MODERNIZIRA

Nov sistem beleženja v Športnem parku Ruše

Ob prehodu na novi vstopni sistem smo se v Športnem parku Ruše modernizirali in naredili korak naprej, s katerim smo se postavili ob bok vsem modernejšim parkom po Sloveniji. Odpravili smo veliko majhnih pomanjkljivosti, ki jih je imel stari vstopni sistem ter s tem v Športni park Ruše vnesli nekaj novosti, ki so zelo pomembne za vas obiskovalce in imetnike kartice Šport Ruše.

Sistem bo beležil vaše prihode in odhode, zato je pomembno, da se boste držali časovne omejitve naših storitev. Enkratni obisk bazena, fitnesa in wellnesa je časovno omejen na 5 ur. Termin kegljanja pa je omejen na 1 uro/1 steza. V primeru neupoštevanja časovne omejitve se vam bo vsakršna prekoračitev v skladu s cenikom zaračunala (vsakih 30 min se zaračuna 1 evro).

Zapisal & foto: [CEZAM, Športni park Ruše](#)

V SPOMIN PADLIM JUNAKOM

Polaganje vencev v spomin padlim junakom I. Pohorskega bataljona

8. januarja 2021 smo se s polaganjem venca pri osrednjem spomeniku NOB v Rušah in na bojišču poslednjega boja Pohorskega bataljona pri Treh žeblih na Osankarici poklonili padlim junakom.

O POHORSKEM BATALJONU

Pohorski bataljon (uradno 1. bataljon Pohorskega odreda) je bila partizanska enota, ki je bila ustanovljena 11. septembra 1942 v Dobrovljah na Pohorju.

V začetku je enota štela 90 borcev, ki so na Pohorje prispeli iz Dolenjske, Šaleške in Savinjske doline. Sestavljali so ga borci 1. bataljona Savinjskega odreda II. grupe odredov (Kranjčev bataljon), ki so prišli poleti 1942 na Štajersko iz Dolenjske in se preimenovali v 1. bataljon Pohorskega odreda, in borci Šaleške ter Savinjske čete 1. štajerskega bataljona. V začetku novembra se mu je priključila še Ruška četa, ki je 1942 delovala na Pohorju. Poveljnik pohorskega bataljona je bil Rudolf Mede, politični komisar pa Jože Menih.

Na območju, kjer so bili Nemci zelo občutljivi, in v najtežjem obdobju za partizanstvo na Štajerskem, je bil Pohorski bataljon v drugi polovici leta 1942 stalno v ofenzivi proti premočnemu sovražniku. V akcijah in bojih je po poročilu generala Roesenerja, z dne 18. januarja 1943, Pohorski bataljon od začetka septembra 1942 izvršil 105 akcij, od teh šest večjih sabotaž na železnici in na industrijskih objektih in preko 330 likvidacij Nemcev in domačih izdajalcev.

V noči od 8. na 9. oktober 1942 je bataljon požgal

planinske kočje na zahodnem Pohorju, da jih ne bi Nemci spremenili v svoje postojanke, od koder bi lahko napadali partizane. V noči iz 23. na 24. oktober je bil bataljon v Oplotnici. Napadel je policijsko postajo, zažgal občinsko poslopje, nato pa priredil v kraju partizanski miting. Nemške policijske enote so neprestano poizkušale izslediti bataljon, vendar se jim je uspešno izmikal. 4. novembra 1942 je bataljon v Mislinji zažgal tovarno lepenke. Bataljon se je 21. decembra premaknil proti Osankarici, kjer si je uredil zimski tabor. Od tod so hodile patrolje po hrano v različne vasi ob vznožju Pohorja.

Poveljnik varnostne policije (Befehlshaber der Ordnungspolizei) v Mariboru, generalmajor Otto Lurker, je dne 6. januarja 1943 izdal povelje št. 106 za hajko proti Pohorskemu bataljonu. General Lurker je v uvodu k povelju dejal, da je bila ugotovljena povečana partizanska dejavnost severovzhodno in jugozahodno od Velikega vrha (1344 mnm). Po soglasnih poročilih je izhodiščna baza vseh njihovih zločinskih dejanj Veliki vrh, je ugotovil general. Izvidniške patrolje so sledile delu te partizanske enote, v moči do 30 mož, preko Lukanje in Osankarice do jezera na kotu 1171 mnm (Črno jezero). Po njihovem mnenju se je glavnina zadrževala na zahodnih obronkih Velikega vrha, moč skupine pa je bilo mogoče šteti na 90 borcev. ti so bili po njihovem mnenju oboroženi s puškomitraljezi, brzostrelkami, puškami in ročnimi granatami. Lurkerjevo povelje je bilo kratko: »Bandite ujeti ali uničiti!«. Bližnje okolico Velikega vrha je razdelil na štiri sektorje in jo obkolil: I. sektor (komandant stotnik varnostne policije Plecko) je z enotami 4. čete Polizeiwachbattalion I Wien. 2.

četo Polzeiwachbattalion Wiesbaden in s 5. četo Polzeiwachbattalion Alpenland je zaprl črto kmetija Lepej (nad cesto Šmartno na Pohorju proti slapu Mali Šumik)-Sv. Trije kralji (1181 mnm)-severno od kmetij Kos in Vovk do Osankarice.

II. sektor (komandant stotnik varnostne policije Kreipel) je z enotami 3. čete 1. policijskega bataljona Alpenland 1. in 1. četo žandarmarije iz Maribora zaprl črto Osankarica-po serpentinasti cesti južno od kote 1239 mnm-potok Oplotnica-proti severozahodu do kote 1267 mnm.

III. sektor (komandant stotnik Winkler) je s četo 350 mož alpskih lovcev iz 138. polka deloval od kota 1267 mnm-potok Černova-severni obronki Javorskega vrha (1336 mnm)-Janče-Stara Glažuta nad Lobnico.

IV. sektor (komandant SA Sturmbahnführer Töschler) je z bataljonom vermanšafta zaprl črto Stara Glažuta nad Lobnico-kota 1150-kota 1028-kmetija Lepej. Ko je bilo ozemlje tako obkoljeno, se je začel obroč okoli sedme ure zjutraj osmega januarja 1943 zapirati.

8. januarja 1943 je okoli 2000 mož zgoraj naštetih enot sovražne vojske obkolilo bataljonski tabor pri Osankarici. Do prvega hudega spopada je prišlo okoli tričetrt na dvanajst dopoldne. Nemci so imeli takoj 4 mrtve in 5 ranjenih. Partizani so se borili dve uri in pol, dokler niso bili vsi ubiti. Le ranjenega partizana Franca Kunaverja - Sulco so Nemci ujeli živega. Julija 1943 so ga kot talca ustrelili na Ljubnem v Savinjski dolini. V poslednjem boju je padlo 69 borcev Pohorskega bataljona. Vse borce so Nemci odpeljali v avstrijski Gradec in jih pokopali na tamkajšnjem pokopališču. Ko je 17. januarja 1943 v Št. Vidu nad Valdekom (danes Završe) padla še bataljonova patrulja, na Pohorju do konca vojne ni bilo več večjih partizanskih enot.

Po nemških poročilih pa so imeli Nemci 16 mrtvih in 15 ranjenih pripadnikov policije, 1 mrtvega in 2 ranjena pripadnika vojske in 2 mrtva ter 3 ranjene pripadnike vermanšafta.

Padec Pohorskega bataljona, ki je tudi v zadnji bitki zadal Nemcem velike izgube, je močno prizadel narodnoosvobodilno gibanje na Štajerskem. Veličastna poslednja borba pa je bila velika moralna spodbuda v nadaljnjih bojih z okupatorjem. Sedem članov Pohorskega bataljona so razglasili za narodne heroje.

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Pohorski_bataljon

SVETLICE 2020

Praznično decembrsko dogajanje je letos potekalo malo drugače

Tradicionalen prižig Svetlic v družbi prijateljev, sorodnikov in občanov je zamenjal nekoliko drugačen, a vendar čaroben simbolični prižig lučk v naših srcih. Žal nam je to čudno leto onemogočilo, da bi se srečali v parku pred občino Ruše in skupaj zakorakali v praznični december, tako kot smo to počeli prejšnja leta.

Kljub vsemu je v nas tlela želja, da bi vam skupaj z Občino Ruše pripravili različne dogodke v sklopu naših Svetlic, ki jih tradicionalno v decembru pripravljamo že 6 let. Poskrbeli smo za spletno praznovanje, ki ste ga lahko spremljali varno od doma, v družbi vaših najbližjih in skupaj z nami uživali v dogodkih, ki smo jih pripravili za vas. Dogodke ste lahko spremljali preko naših kanalov na Facebooku in YouTubeu.

Mogoče za tiste, ki ne veste, kaj je Facebook in kaj je YouTube, naj omenimo, da je Facebook spletno družabno omrežje, namenjeno, druženju, komunikaciji, zabavi, učenju. YouTube pa je priljubljena spletna stran za izmenjavo videoposnetkov, kjer jih uporabniki lahko pregledujejo, komentirajo in ocenjujejo.

Naše praznovanje se je pričelo z otroško glasbeno predstavo z naslovom Pujsa Pepa piše Božičku v izvedbi Alenke Kolman. Pujsa Pepa ve, da je zdravo vsak dan telovaditi, zato je na zdravo telovadbo povabila še svoje prijatelje, ki so jo spremljali preko spleta. Skupaj s prijatelji je ponovila, kako se pravilno umijejo zobje, kakšna je zdrava prehrana, kako se šteje do 10 in kdo je Božiček. Prav tako je svojim prijateljem povedala, da če Božičku napišemo pismo, nam prinese darilo. Tudi sama mu je zato pisala. Pujsa Pepa je bila presenečena, saj je na ta dan dobila več kot 1200 novih prijateljev, s katerimi

je uživala v predstavi.

Tudi mi, kot organizatorji, smo bili zelo veseli in presenečeni, da je naš prvi spletni dogodek v sklopu Svetlic spremljalo več kot 1200 ljudi. Z nestrpnostjo smo zato pričakovali naslednje dogodke, ki smo jih pripravili.

Za dozo smeha so poskrbeli Gašper Bergant, Sašo Stare in prijatelji s komično predstavo, ki je potekala tokrat malo drugače. Stand-up dogodki morajo v teh časih potekati malo drugače kot v preteklih letih, ko še nismo vedeli za COVID. Šov smo zasnovali tako, da je bil narejen od doma naših komikov, tako da nihče ni kršil nobenega zakona! Komiki so zbijali šale in reševali probleme, ki so jih imeli gledalci. Komentirali so slike, novice, predloge ..., ki smo jih gledalci v živo zapisali v komentarje. To je pomenilo, da so potrebovali tudi našo pomoč, da smo si tudi z našimi predlogi popestrili večer in se sprostili v tem izredno nesproščenem času!

AVTOR, NA KANT ALI V KANTO?

18. KANTFEST International 2020 – je tokrat potekal preko spleta. KantFest je mednarodni festival kantavtorstva, mednarodni natečaj za avtorsko glasbo in tekst, ki sodita v zvrst kantavtorstva in doslej še nista bila izdana na nosilcih zvoka. V poštev pridejo neizdana in neobjavljena dela, izvedena s klasičnimi kantavtorskimi postopki, kakor tudi drugi glasbeni pristopi (računalnik, posneta glasbena podlaga), ki jih avtorji izvedejo solo ali največ v dvoje.

Na njem se je predstavilo 11 avtorjev oz. nastopajočih, ki jih je za to izbrala žirija v sestavi: Jani Kovačič, Adi

Smolar, Teja Klobčar, Jure POtokar, Gregor Bauman in Urška Čop Šmajgert.

Publika je lahko glasovala in izbrala, kdo bo VOX POPULI, strokovna žirija pa je določila, kateri izvajalci posebej izstopajo in so dobili Zlato, Srebrno ali Bronasto Kanto.

Na tem mestu se v imenu festivala in organizatorjev zahvaljujemo vsem, ki ste »dogajali« 18. KANTFEST International in skupaj z nami skočili v polnoletnost! Hvala izvajalcem za domiselne izvedbe in hvala občinstvu za ogled (preko 3000 ogledov).

Naše decembrsko spletno praznovanje smo zaključili s koncertom DITKA "10", ki je bil prav posebno glasbeno doživetje, na katerem se je Ditka predstavila sama s svojo kitaro, in nam pripravila poetično popotovanje skozi njenih 10 let ustvarjanja. Ditka, kantavtorica in skladateljica s Prevalj na Koroškem, je v slovenskem glasbenem prostoru najbolj prepoznavna po uglasbitvah poezije pesnika Ferija Lainščka. Glasbo ustvarja skupaj s svojim očetom Gorazdom Čepinom, vsestranskim glasbenikom in profesorjem glasbe, ki je tudi stalni član njene glasbene zasedbe ter avtor aranžmajev vseh njenih pesmi.

V letu 2020 je Ditka obeležila 10. obletnico profesionalne glasbene kariere in nam je v čast njenega 10-letnega ustvarjanja pripravila prav poseben akustični koncert, na kar smo bili izredno ponosni. Njen posebni

koncert, ki smo ga koncert v živo predvajali iz odra Doma kulture v Rušah, je preko naših spletnih kanalov dosegel več kot 5000 ljudi.

V.d. direktorja Lucija Smolnik je povedala: »Veseli nas, da ste se tako dobro odzvali tudi na naše spletne dogodke, s katerimi smo zaključili res posebno leto. Verjamemo, da se kmalu srečamo tudi v živo.«

Zapisal & foto: [CEZAM](#)

18. KANTFEST

Epidemiji navkljub odlični odzivi 18. festivala kantavtorstva

18. Kantfest Razglasitev Nastopi FB 720.mp4

KANTFEST Antivirus Software

Blaž Mencinger

Matej Mijatović in Klemen Bračko

Miha Erič in Boris Sadar

Duo Soundaze

Anže Palka

Duo 3rma

Primož Vidovič

Neža Pavlovič

Urška Videnšek

Duo Kašmir

Andrej Vilčnik

KANTFEST je edini domači/mednarodni festival, ki s pomočjo žirije referenčnih imen že od leta 2003 načrtno razvija in promovira področje slovenske kantavtorske ustvarjalnosti. Od leta 2012 (www.sigic.si) pa jo obenem povezuje s tujino.

Tokrat so organizatorji zaradi omejitev in stalne negotovosti, v kateri se je festival znašel, program izpeljali v dveh delih.

Prvi del 18. Kantfesta se je s koncertom v živo pričel že 13. avgusta 2020. Kaj je že to? Pred »omejenim« število občinstva so na odru letnega gledališča Pod goroj pred željno publiko in navkljub dežju nastopili »naviti« MI2 in »nabriti« Viki Baba z dada družčino. Bil je tak prvinski rock koncert, poln ritma in močnih sporočil, da je še dež na koncu odnehal. Kako se je veselilo občinstvo!

Drugi del festivala pa je bil zaradi popolne zapore kulturnega in družabnega življenja izveden v virtualnem okolju in dostopen širši javnosti s prenosom koncerta 11 avtoric in avtorjev preko FB strani Kantfesta: <https://www.facebook.com/kantfestfestival>. Tam so posnetki še vedno na razpolago za ogled. To je bil KANTFEST Antivirus Softver, katerega 1. dozo smo lahko prejeli 18. decembra 2020, zadnjo, 2. dozo, pa 26. decembra 2020 ob 20.00.

Ta, drugi del festivala, kjer bi se morali predstaviti tisti, ki so se preko razpisa prijavili na 18. Kantfest in jih je v

selekcijo izbrala žirija festivala, je precej časa nevarno visel na nitki. V seriji predstavitev izvedbe smo na koncu v studiu posneli »enajsterico«. Na posnetkih, in kasneje na: <https://www.facebook.com/kantfestfestival>, so se zvrstili: Blaž Mencinger, Matej Mijatović & Klemen Bračko, Miha Erič & Boris Sadar, duo SOUNDAZE: Sandi Sadar Šoba & Dejan Bogomolec, Anže Palka, duo 3RMA: Urška Supej & Maša But, Primož Vidovič, Neža Pavlovič, Urška Videnšek, duo KAŠMIR: Barbara Rehar & Tomislav Grozaj in Andrej Vilčnik.

Žirija, ena redkih, ki vedno v javnosti spregovori o svojem odločanju, pri čemer se dotakne vsakega od nastopajočih, je tokrat po pregledu »studijskega« koncerta sporočila, da so nagrajenci:

- ZLATA KANTA: Primož Vidovič
- SREBRNA KANTA: Blaž Mencinger
- BRONASTA KANTA oz. tokrat SILENCE FICTION (za nastop v tujem jeziku): duo 3RMA/Urška Supej in Maša But
- VOX POPULI: po izbiri občinstva je to postal Andrej Vilčnik

Rezultate in odločitev je tokrat v imenu celotne žirije sporočil Jani Kovačič (26. decembra 2020): <https://www.facebook.com/kantfestfestival> Na istem posnetku lahko spremljate tudi nastop nagrajencev.

CD – kompilacijo 18. Kantfest lahko že poslušate tule: <https://soundcloud.com/songwriters-kant-fest/>

sets/18-kantfest-international. Vabimo vas, da z obiskom naših vsebin na omenjenih povezavah podprete dobro avtorsko glasbo in s tem tudi festival.

FESTIVAL PODPIRAJO: CEZAM, OBČINA RUŠE, MINISTRSTVO ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE,

RADIO SLOVENIA-REGIONAL CENTER MARIBOR, RADIO PRVI, ZALOŽBA LITERA, KLUB KU KU, KLUB NOMADI, KID KIBLA MARIBOR

Zapisal: **Peter Andrej, CEZAM**

Foto: **Sonya Frank**

Primož Vidovič - prejemnik zlate kante

Blaž Mencinger - prejemnik srebrne kante

3RMA/Urška Supej in Maša But - prejemnici bronaste kante

Andrej Vilčnik - vox populi

Jani Kovačič

POSEBNA IZDAJA CEZAMA

Dvojna knjiga Janko Glazer v prevodu in Združene Države Poezije

Z veseljem se spominjamo dosedanjih Glazerjevih dnevov, ki so v septembru 2020 dosegli 10-letnico obstoja in so Ruše postavili na zemljevid pomembnih slovenskih literarnih festivalov. Ob tem se s ponosom oziramo tudi na pomembne slovenske pesnice in pesnike, ki so "dneve" doslej zaznamovali: Erika Vouk, Boris A. Novak, Jure Jakob, Andrej Brvar, Tone Partljič, Cvetka Bevc, Bojan Sedmak, Ervin Fritz, Alenka Glazer in drugi. Z njimi tudi gostujoči pesniki in glasbeniki iz Makedonije, Mongolije, Bolgarije, Srbije, Madžarske, Hrvaške, BIH, Avstrije, Irske, Kurdistan in mnogi, ki so s prevodi ime našega pesnika in festivala ponesli v mednarodno literarno sceno.

Da ne bi dogodki in prevodi pesmi Janka Glazerja počasi zbledeli, so jih organizatorji sklenili "ujeti" v knjigi. Pravzaprav v dvojni knjigi, kjer bo zajet JANKO GLAZER V PREVODU in še kolekcija prevedenih pesnic in pesnikov ZDRUŽENE DRŽAVE POEZIJE. Nekaterih, kot npr. mongolskega pesnika Leetiva Namdag-Janchivina se spomnimo po prevodu Glazerjeve pesmi Moj ded v mongolščino. Dodali bomo še prevode v angleščino, bolgarščino, albanščino, hrvaščino, nizozemščino/dutch, romščino, kurdščino ...

Prevode različnih prevajalcev je zbral in uredil Peter Andrej. Knjiga bo uradno izšla na 11-ih Glazerjevih dnevih, v marcu 2021. Izid sta omogočila CEZAM Ruše in Klub kulturnih ustvarjalcev KU KU Maribor, v sodelovanju z JSKD, Društvom Glazerjeva domačija, so. p. in Občino Ruše.

Zapisala: **Mojca Andrej**

Foto: **Slavko Rajh**

Plača žensk je v poprečju nižja od plač moških.

Vloge, ki jih živim kot ženska je včasih težko usklajevati.

Med znanstvenimi raziskovalci je tretjina žensk.

Ženske imajo v umetnosti močno vlogo.

Nasilje nad ženskami in deklicami ni sprejemljivo.

Ženske imajo v Sloveniji višjo izobrazbo od moških.

Vključevanje žensk v podjetništvo v zadnjih letih narašča.

Sanje so dovoljene!

PROSTOR ŽENSK najdi svoje mesto!

Javni poziv za sodelovanje na likovnem, literarnem in glasbenem ustvarjanju ob mednarodnem dnevu žena 8. marec.

Javni zavod Center za mlade Ruše - CEZAM poziva mlade od 15 do 29 let za sodelovanje v projektu **Prostor žensk - najdi svoje mesto!**

Projekt Prostor žensk - najdi svoje mesto! je namenjen kritičnemu razmišljanju, opozarjanju, podpiranju, izražanju mnenj in stališč o položaju ženske v sodobni družbi skozi likovno, literarno in glasbeno ustvarjanje.

Svoja dela pošljite na **pisarna@cezam.org** do **1. 3. 2021 do 12:00**, kot fotografijo (format .jpg, .jpeg ali .png), velikost vsaj 2MB, datoteko (format doc, pdf), video (format mp4, mpeg4, avi) naj ne presega treh minut. **Zraven priložite tudi izpolnjeno prijavnico, ki jo najdete na www.cezam.org.**

Zbrana dela bodo predstavljena v virtualni oziroma spletni galeriji CEZAM-a od 8. do 18. marca 2021. *Sodeluj, prispevaj, opozarjaj in spreminjaj družbo. Bodi vključen.*

SPORT
RUŠE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

KUD FRANJO SORNIK SMOLNIK

20 let folklorne sekcije KUD Franjo Sornik Smolnik

29. januarja 2001 smo se na pobudo Darinke Kolar zbrali v Domu krajanov Smolnik, da se pogovorimo o pogojih za nastanek skupine. Plesalcev je bilo dovolj, mentorja smo imeli, pa tudi glasbeno spremljavo. In tako se je začelo. V začetku smo imeli vaje v Gasilskem domu Smolnik. Po treh mesecih je bil že prvi nastop. Seveda noš še nismo imeli, zato smo si jih izposodili pri KUD Bistrica ob Dravi. Načrtno smo začeli zbirati finančna sredstva za nove noše. Tako lepo oblečeni smo kar veliko nastopali. Naj se pohvalimo, da smo se predstavili v Avstriji, na Hrvaškem, v Italiji in na Češkem. Največ pa smo plesali v domačem kraju in v okolici, pa tudi po Sloveniji. Nič nam ni bilo težko narediti, imeli smo veliko dobre volje in zagnanosti. To nas je gnalo naprej.

Seveda pa se vse spreminja in tako je bilo tudi pri nas. Plesalci so odhajali in prihajali, večina začetnih plesalcev pa je še danes v skupini. Našo dejavnost smo nadgradili z dramsko sekcijo, kjer sodeluje večina naših članov, ki se predstavi predvsem na Hanzekovih večerih.

Naše bogastvo so noše, za katere s spoštovanjem skrbí vsak plesalec sam. Imamo delavsko, goričko in pražnjo nošo. Plešemo plese iz Štajerske in Prekmurja. Vsako leto sodelujemo na območni reviji starejših folklornih skupin v okviru JSKD.

Vsi si želimo, da bi se to obdobje zaprtosti zaradi korone končalo in da bi se vrnili na plesni oder. V teh dvajsetih letih smo se navezali eden na drugega, dobro se poznamo in se že pogrešamo. Skoraj bo eno leto brez plesnih vaj.

Se pa vsi strinjamo, da sta glasba in ples sprostitveni

dejavnosti, kjer se tudi nasmejimo, razgibamo in gremo domov dobre volje. Vsako leto si po koncu sezone organiziramo piknik, v januarju pa ponovoletno zabavo.

// **Naša želja za prihodnost je, da bi skupina bila še dolgo del našega kraja in da bi se nam pridružili mlajši člani, ki bi ohranili ljudski ples in glasbo in s tem pričarali nasmeh na obraze ljudi.** //

Iz teh dvajsetih let izhaja kar nekaj anekdot. Mogoče jih pa bomo nekoč tudi objavili. Za pokušino preberite eno izpred nekaj let.

Zapisala: **Vlasta Bačun, KUD Franjo Sornik Smolnik**

Foto: **Arhiv KUD Franjo Sornik Smolnik**

ANEKDOTA

Običajno se dogaja, da je v takih skupinah, kot je naša folklorna, nekdo, ki se vedno spomni na vse, kar je potrebno in za to tudi poskrbi, ob tem pa seveda pozabi na sebe. V naši skupini je tak naš Franci.

Že kar nekaj let nazaj, mislim da je bilo to leta 2005, smo nastopali v Mariboru na snežnem stadionu, za najboljšega sosesa – MERCATORJA. Bil je lep in sončen poletni dan. Ko smo prišli in pogledali na prireditveni prostor, kjer naj bi plesali, se je prav videlo migetanje vročine, ki je kar puhtela iz asfalta. Zato smo sklenili, da se pripravimo za nastop zadnji trenutek. Čas nastopa se je bližal, zato smo šli v avtomobile po noše. Ko smo počasi vlekli te naše noše iz avtomobilov, nam je pozornost pritegnilo Francijevo nenavadno obnašanje. Skakal je okoli avtomobila in odpiral ena vrata, pa druga

vrata, pa prtljažnik avtomobila, v rokah je imel vrečo z nošo. Nekdo od naših ga vpraša: »Franci, ka te tak noriš okol avteja?« »Nošo sn pozabo«. »Ka pa je tisto, ka maš v rokah?« »To je noša od moje plesalke. Za njo sn poskrbel, na sebe sn pa pozabo«.

Kaj zdaj? Do nastopa je bilo še pol ure. Nič drugega ni pomagalo, kot to, da smo šli v akcijo. Nekdo je poklical Francijevo Zofko, Klara je poklicala njenega Gregorja in ga poslala do Zofke, ki mu je dala Francijevo nošo in jo je pripeljal do snežnega stadiona.

Ko je noša prispela in je Franci že stal v samih »gatah«, sta v akcijo stopili še Sonja in Lilijana in ga dobesedno v »lufti« oblekli. Med tem časom pa smo se ostali že postavljali za nastop. Tako se nam je Franci pridružil ravno v trenutku, ko je naš muzikant odigral prve takte.

Povedati moram še to, da nam je nastop kljub vsem »peripetijam« in tremi zelo dobro uspel.

Franci je pa še vedno tak, da misli skoraj na vse, razen na nošo; za to, od takrat dalje, zanjo skrbi njegova Zofka. In zakaj je to dobro? Bom povedal še to. Nekaj dni po nastopu na snežnem stadionu smo imeli nastop v Portorožu. Franci je spet poskrbel za vse, za kar se je zadalil. Na odhodu ga je Zofka vprašala, če ima vse, je rekel da ja in se poslovil. Ko pa je že šel po ulici, je za sabo slišal Zofko: »Franci kaj pa noša?«

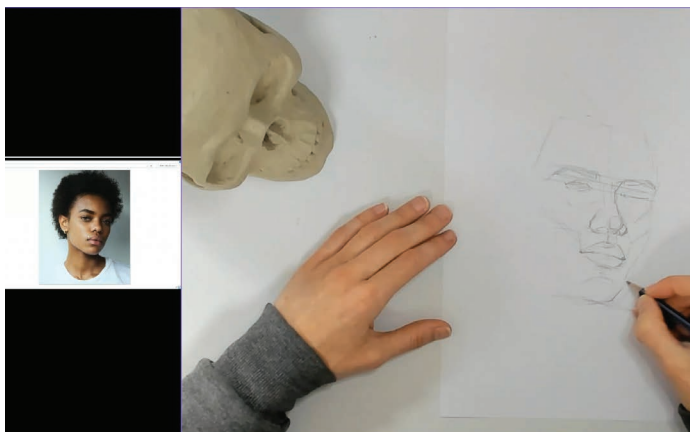
Tak pač je naš Franci, ki še vedno misli in poskrbi za vse; no, ne čisto za vse, za nošo poskrbi njegova Zofka.

Zapisal: **Dušan Bačun**, KUD Franjo Sornik Smolnik (30. januarja 2013)

KULTURA V ČASU KARANTENE

Vsa umetnost leta 2020 močno izraža dve skrajnosti: hudo tesnobo in neverjetno lepoto

Veliko je govora o karanteni, težkih časih, omejitvah, ukrepih in predvsem strahu pred boleznijo. Sprva je naš fokus usmerjen v osnovno nujno, kot je na primer nakup toaletnega papirja ali učenje peke kruha z drožmi. Pa vendar skrb o osnovah spremlja strah pred spremembami in želja po lepšanju življenju. Kar je bilo še pred letom dni samoumevno, je danes mnogim nedostopno. Govorim o objemu, dotiku, pogovoru, družbi in odkritem smehu, mimiki obraza.

Dolgotrajno zapiranje v naše domove nas usmeri v svoje misli. Te podivjajo v vse smeri, na hvaležnost za osnovo, na osamljenost, na občutek utesnjenosti ... In tukaj se umetnost in kultura pokažeta, kako zelo sta nujni. Znano je, da so v času kriz in vojn nastala najboljša likovna dela, čutne proze, pesmi, inovacije. Ko odvezamemo materializem, dobimo prazen prostor, poln idej. Izražanje je v tem času še kako pomembno. Izražanje stiske ali preprosto iskanje lepote v kulturi, ki nam pozornost obrne na pozitivnejše mišljenje. V preteklem letu je nastalo veliko umetnin na vseh kulturnih področjih. Razstave, predstave, koncerti, performansi se selijo online. Namesto kritike »ah spet ta ekran« pa jemljimo tehnologijo kot stik s svetom. Kot pozitivno stvar, s katero lahko ob predvajanju plesnega nastopa vidimo neverjetnost baletnih copat (česar v 12. vrsti parterja zagotovo ne vidimo), priložnost koncertnih zvokov iz udobja domačega kavča ali spletno galerijo, ki jo lahko vidimo znova in znova.

Tudi ruška društva in posamezniki vestno objavljajo svoje posnetke in fotografije tako na spletu kot na Facebooku in Instagramu. Navdušena sem nad količino nastalih del. V pripravi je tudi redna razstava članov Likovnega društva Rulik, ki s sodobnostjo stopa naprej, v pot tehnologije. In ravno letos, v letu največjih omejitev, so v društvo stopili mladi, ki presenečajo s svojo izraznostjo. Vsa umetnost leta 2020 pa močno izraža dve skrajnosti: hudo tesnobo in neverjetno lepoto.

V preteklem letu je tudi šola umetnosti osredotočena na online predavanja. Tako za mlade kot za odrasle. Vsem ustvarjanja željnim otrokom (in mladim po duši) vsak ponedeljek pošljem ideje za ustvarjanje. Stik z izražanjem je pomemben, pa tudi če »krafatamo« ali brenkemo na razglašeno kitaro. Umetnost je meditativna, je naš terapevt, je naše urjenje fokusa, spretnosti, aktivnosti, predvsem pa hrani našo samozavest. V trenutnem času, ko so vse velike stvari manj dosegljive, pa se le zazrimo vase. Nahranimo svoja čutila z ustvarjanjem ali s podporo kulturnikom, ki to delajo za nas. Čas bo tako postal lažji, dan pa polnejši.

Zapisala & foto: [Kaja Lukač](#)

SOLIDARNOST V NAŠI OBČINI

Zahvala Krajevne organizacije Rdečega križa Ruše

Krajevna organizacija Rdečega križa Ruše se zahvaljuje vsem, ki so se odzvali prošnji finančne pomoči, namenjene šestčlanski družini iz Bistrice ob Dravi, katere oče se je v mesecu decembru 2019 pri delu v gozdu ponesrečil in utrpel hude poškodbe hrbtenjače in posledično ostal priklenjen na invalidski voziček.

V vlogi, ki smo jo v jesenskem času posredovali podjetjem, podjetnikom, Krajevnim in Četrtnim organizacijam Rdečega križa OZ RK Maribor, Solidarnostnemu skladu RK Slovenije, Karitasu Ruše ter Vam, drage občanke in občani občine Ruše, je bilo navedeno, da smo pri OZRK Maribor odprli poseben podračun, na katerem se bodo zbirala finančna sredstva za prilagoditev stanovanjskega objekta in nakup električnega kolesa invalidskega vozička, ki bo očetu družine omogočil kvalitetnejše življenje.

Oče družine je za gibanje nujno vezan na invalidski voziček, vendar pa je na težavo naletel že pri vstopu v hišo, kjer so bile stopnice in preozka vhodna vrata. Z invalidskim vozičkom mu je bil onemogočen tudi vstop v kopalnico, ki je bila prav tako premajhna, oprema pa za invalida z invalidskim vozičkom neuporabna.

Ob pomoči županje in direktorice Občine Ruše,

Režijskega obrata Občine Ruše, s prejetimi finančnimi donacijami in s pomočjo izvajalca gradbenih del nam je še pred novim letom uspelo uspešno zaključiti vsa dela. Prav tako smo lahko s prejetimi sredstvi kupili tudi električno priklopno kolo invalidskega vozička, ki očetu družine zagotavlja večjo samostojnost.

Občutkov očeta, ko se je lahko sam, brez težav, z invalidskim vozičkom zapeljal skozi vrata domače hiše in v kopalnico, kjer se je lahko brez bojazni, da bo tuširanje zopet en nemogoč podvig, tega z veseljem in sproščeno lotil, se ne da opisati z besedami. Ko mi je to pripovedoval, je imel cmok v grlu in solze v očeh. Solze sreče in hkrati zahvale vsem, ki nam je bilo mar.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli, da bo življenje očeta družine iz Bistrice ob Dravi v prihodnje vsaj malo manj težko.

Zapisala: Hedvika Potočar, predsednica KORK Ruše

| SOCIALNA DEJAVNOST

SKUPAJ NA DALJAVO

Društvo Šola zdravlja obvešča in vas vabi

Še kakšen dan ali teden pa bodo »oranževci« spet na svojih lokacijah. Na svojih travnikih. Ob jezerih in morju. Vsako jutro. Ne bodo pozabili popestriti tudi parkirišč in igrišč. Komaj čakajo, da ura zatiktaka 7.30 in že bodo na svojih mestih. Sinhronizirano, po vsej Sloveniji. To ne pomeni, da v času epidemije spijo. Trudijo se tudi doma, kjer vsak dan naredijo tisoč gibov. Vključijo televizorje, <https://solazdravja.com/2020/12/03/telovadimo-doma/>, ki predvaja telovadbo 1000 gibov in že telovadijo.

Od ponedeljka, 18. januarja 2021, ponovno ob 8. uri telovadijo v živo, prek aplikacije Zoom, z Evo Jeza, mag. kineziologije. Ob ponedeljkih in sredo, ob 15. uri, imajo z Evo preko Zooma dodatne vaje za moč. Dobrodošli ste vsi zainteresirani! Povezavo do Zoom vadb najdete na njihovi spletni strani <https://solazdravja.com/>. Nadvse pridni so, kar se jim obrestuje. Že od samega začetka telovadijo oddaljeni drug od drugega. Po predpisih, ki so zdaj zelo aktualni.

Vabijo tudi vas, da se pridružite tej veseli oranžni družici.

Zapisala: **Nada Galijaš, Društvo Šola zdravlja**

ŠOLA ZDRAVJA V OBČINI RUŠE

V letu 2020 so se zaradi epidemiološke situacije skupine telovadcev Šole zdravlja žal bolj malo družile in rekreirale, zato komaj čakajo, da bo vadba znova omogočena. Se pa vsak član Društva šole zdravlja zagotovo tudi v tem

neprijaznem času trudi po svojih najboljših močeh, da ohranja svoje zdravje, kondicijo in življenjski optimizem. Kje so in bodo spet, ko bo to mogoče, vsak dan od ponedeljka do petka, vadile naše skupine.

- skupina RUŠE-SMOLNIK pri Domu krajanov Smolnik, od 7.30 do 8.00 ure,
- skupina RUŠE-VAS pri Domu Društva upokojencev Ruše, od 7.30 do 8.00 ure,
- skupina RUŠE-BEZENA pri Domu krajanov Bezena, od 8.30 do 9.00 ure.

S 1. februarjem 2021 pa se je ustanovila nova, že četrta, skupina Šole zdravlja na območju občine Ruše. To je skupina RUŠE-BISTRICA OB DRAVI. Ko bodo nastopili boljši časi in bo druženje spet možno, bo njihova vadba potekala pri Domu kulture Bistrica ob Dravi, od 8.30 do 9.00 ure.

Prijazno vabljeni vsi, da se sebi najbližji skupini pridružite, z nami telovadite, se sprostite, nasmejite in poskrbite za svoje zdravje.

Zapisala: **Dragica Jurše, Društvo Šola zdravlja, skupina Ruše-Smolnik**

Foto: **arhiv Občine Ruše z dne 18.5.2019**

JUNAKI 3. NADSTROPJA

15. februar je mednarodni dan boja proti otroškemu raku

Junaki 3. nadstropja so še posebej junaški otroci. To so otroci, ki se zdravijo, ali so se zdravili, na hematološkem oddelku Pediatrične klinike v Ljubljani. To so otroci z rakom. Življenje jim je v mladosti naprtilo tako težko preizkušnjo, da potrebujejo še toliko več moči in spodbude staršev in odraslih. Zato so junaki 3. nadstropja tudi starši, ki jih je združila ta težka bolezen otrok in srčna želja, da jim v njihovem prikrajšanem otroštvu pomagajo.

zboleli za otroškim rakom, priprnemo zlato pentljo in se pridružimo pri ozaveščanju o raku pri otrocih.

Občina Ruše je na ta dan v znak podpore otrokom in mladostnikom, ki so zboleli za otroškim rakom, z zlato oziroma rumeno osvetlila občinsko stavbo in objekt Športnega parka Ruše. Tako smo skupaj z ostalimi slovenskimi mesti širili glas o najmlajših onkoloških bolnikih in njihovem simbolu – zlati pentlji.

15. februar je mednarodni dan boja proti otroškemu raku. Na ta dan si v podporo otrokom in mladostnikom, ki so

Vir: [Društvo Junaki 3. nadstropja](#)

Gimnazija in srednja kemijska šola Ruše uspešno deluje že več kot 70 let. Ruška latinska šola ter večletno kakovostno izobraževanje kemijske stroke sta postavila trdne temelje nadaljnjemu razvoju srednješolskega izobraževanja v Rušah.

Na GSKŠ Ruše se danes dijaki izobražujejo v treh srednješolskih izobraževalnih programih:

- splošna gimnazija,
- kemijski tehnik,
- farmacevtski tehnik.

Šola z učilnicami s sodobno učno opremo ter drugimi šolskimi prostori omogoča kakovostno izvedbo pedagoškega procesa. Izpostavimo lahko laboratorije opremljene z laboratorijsko opremo in kemikalijami, zeliščni vrt, šolsko lekarno, amfiteater ... Odlični so tudi pogoji za športno aktivne dijake – velika telovadnica, objekti Športnega parka Ruše (zunanja igrišča, pump track, bazen, drsališče ...). Dijakom omogočimo tudi status športnika, kulturnika in druge prilagoditve.

V okviru šole deluje tudi dijaški dom, ki dijakom iz širše regije omogoča prijetno bivanje v neposredni bližini šole. Številne popoldanske aktivnosti, druženje z vrstniki, pomoč pri šolskih obveznostih in razumevajoči vzgojitelji in drugi zaposleni so glavne prednosti bivanja v dijaškem domu. V kuhinji dijaškega doma pa pripravljajo tudi odlično malico za dijaške šole.

Na GSKŠ Ruše se izvaja tudi izobraževanje odraslih

(farmacija, kemija, gimnazija).

Uporabna znanja in veščine, širina temeljnih znanj, kritično mišljenje, ustvarjalnost in raziskovanje so tista področja, h katerim teži sodoben vzgojno-izobraževalni proces srednje šole v Rušah. Prisotno je zavedanje globalnih in tudi narodnih vrednot. Medsebojno razumevanje in pomoč, vključenost posameznika in urejeno ter varno okolje so tisto, kar je še posebej značilno za GSKŠ Ruše. Prisotno je zavedanje – dijaške opremiti za nadaljnje izobraževanje, zaposlitev in življenje nasploh.

Šola danes niza številne uspehe, med katerimi velja omeniti številne zlate maturante (farmacevte in kemike) na poklicni maturi, uspeh gimnazijcev na splošni maturi (tudi 100 %), kakovosten nivo znanja na področju kemijske in farmacevtske stroke, številni projekti (EKO šola, PODVIG, Šola ambasador EU ...), zgledno sodelovanje z lokalnim okoljem ter mednarodne aktivnosti (npr. praksa v tujini v okviru Erasmus+, strokovne in druge ekskurzije ...).

Uspehi GSKŠ Ruše se gradijo na skupnem delu in zaupanju deležnikov – šole, dijakov, staršev in okolja.

PROGRAM SPLOŠNA GIMNAZIJA

Gimnazijski program temelji na splošnih vsebinah in dijake pripravi na univerzitetni študij. Poleg pouka šola dijaku omogoča udejstvovanje na raziskovalnem, kulturnem in socialnem področju. Dijaki so deležni medpredmetnega povezovanja, možnosti udejstvovanja v mednarodnih projektih (Erasmus+, Poljska, Srbija),

sodelujejo na različnih tekmovanjih, kjer dosegajo dobre rezultate. Zgledno sodelovanje šole z lokalno skupnostjo omogoča koriščenje številne športne in druge infrastrukture Ruš. Dijaki so aktivni tudi v številnih projektih, skozi katere razvijajo kompetence, pomembne za življenje (npr. PODVIG – podjetnost v gimnaziji). Pridnost dijakov, zavzetost profesorjev in dobra klima se odražajo v uspešno opravljeni splošni maturi.

SSI PROGRAM KEMIJSKI TEHNIK

Kemiki so eden najbolj iskanih strokovnih kadrov v Sloveniji in v tujini. Zaposlitev kemijskega tehnika je možna v različnih laboratorijih, v vseh vrstah industrije, ekologiji, zdravstvu, farmaciji, kmetijstvu, forenziki, šolstvu in še kje. Gimnazija in srednja kemijska šola Ruše ima sodobno opremljene laboratorije, kar dijaku omogoča usvajanje znanja za poklic kemika. V okviru mednarodnega projekta Erasmus+ je dijaku omogočeno opravljanje prakse tudi v tujini. Šola sodeluje s podjetji kemijske stroke, saj dijaki pri njih opravljajo

redno šolsko prakso. V zadnjih letih so za bodoče kemike razpisane kadrovske štipendije. Naši kemiki znanje s področja kemijske stroke izkazujejo na državnih tekmovanjih (so med najboljšimi – tudi državni prvaki). Najboljši so v državi in tudi na mednarodnih tekmovanjih.

SSI PROGRAM FARMACEVTSKI TEHNIK

Razvoj farmacevtske industrije in lekarniške dejavnosti ter vzpodbujanje zdravega načina življenja so dejstva, ki izkazujejo potrebo po farmacevtskem tehniku, ki se najpogosteje zaposli v lekarnah, farmacevtski in kozmetični industriji, galenskih laboratorijih, zdravstvu in še kje. Dijaki praktična znanja pridobivajo v laboratorijih,

v šolski lekarni, na zeliščnem vrtu ... Tudi farmacevtski tehniki v tretjem in četrtem letniku opravljajo šolsko prakso v lekarnah, farmacevtskih laboratorijih in v tujini (Erasmus+ Portugalska, Nemčija, Malta, Irska). Šola sodeluje z lekarnami in farmacevtsko industrijo. Tako kot za kemike so tudi za farmacevte razpisane kadrovske štipendije. Na šoli se dijaki učijo strokovnih veščin tudi v prilagojeni šolski lekarni in na zeliščnem vrtu. Dijaki svojo odličnost izkažejo na poklicni maturi. Številni zlati maturanti poklicne mature (okoli 20 % dijakov na generacijo) so šoli še posebej v ponos.

Zapisal & foto: GSKŠ Ruše

PRIPOROČILA OB POTRESU

Priporočila in navodila za prebivalce ob potresu

Ozemlje naše države je potresno ogroženo in potres za nas ni nepričakovani naravni pojav. Poučite se o tem, kako lahko pred potresi zavarujete sebe, svojo družino in imetje. Poučite družinske člane o tem, kako ravnati med in kako po potresu. Z družinskimi člani določite zbirno mesto gospodinjstva, kjer se boste sestali po potresu, če dostop do doma ne bo mogoč in boste med potresom ločeni. Na potresni karti preverite, katere stopnje potres lahko prizadene območje, kjer živite. Preverite, ali je stavba, v kateri prebivate, potresno odporna grajena. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v primeru potresa priporoča, kaj moramo narediti pred, med in po morebitnem potresu.

PRED POTRESOM

- Poučimo se o tem, kaj se dogaja med potresom in kako se lahko zavarujemo pred poškodbami.
- Pri roki imejmo žepno svetilko, baterijski radijski sprejemnik in osebne dokumente.
- Vrednostni predmeti naj bodo shranjeni v trdnih in negorljivih škatlah.
- Reševalno opremo in orodje ter pribor za prvo pomoč hranite na vedno dosegljivem mestu.
- Dobro je imeti zalogo konzervirane oziroma suhe hrane.

MED POTRESOM

- Ohranimo mirno kri.
- Če nas potres preseneti v stavbi, ostanimo v njej.

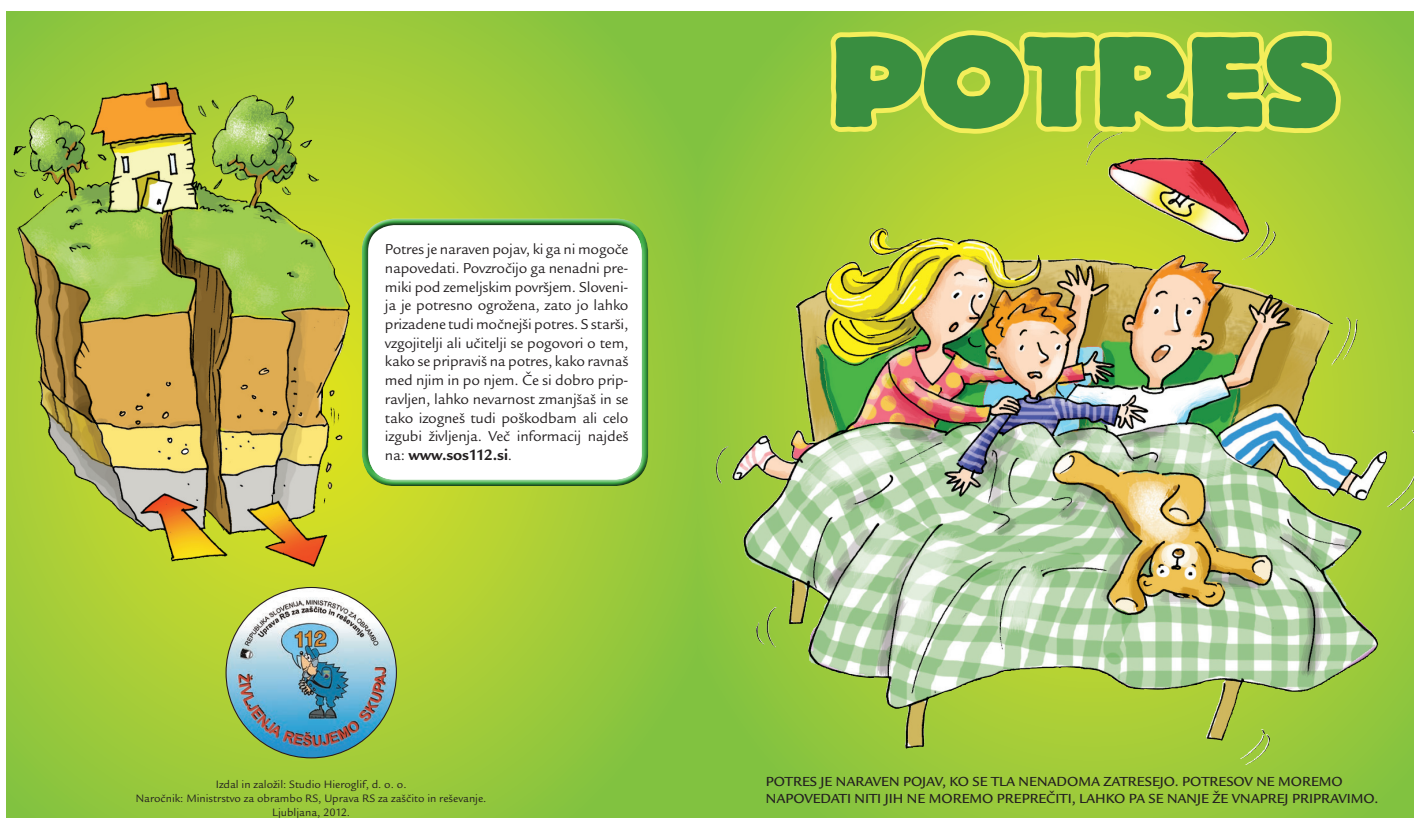
- Iščišmo zaščito pod masivnimi mizami, klopmi, med podboji vrat, na hodnikih se stisnimo k notranjim in nosilnim stenam.
- Izogibajmo se steklenim površinam in zunanjim zidovom
- Ne uporabljajmo dvigal in stopnišč.
- Ne prižigajmo vžigalic in ne uporabljajmo odprtega ognja.
- Na prostem se oddaljimo od stavb, električnih daljnovodov in drugih napeljav.

PO POTRESU

- Če smo ostali nepoškodovani, priskočimo na pomoč tistim, ki so pomoči potrebni.
- Če smo ujeti med ruševinami, ostanimo mirni, varčujemo svojo energijo in v enakomernih presledkih udarjamo s kakšnim predmetom ob zid ali cevovodno napeljavo.
- Občasno kličimo na pomoč, da nas reševalci lažje najdejo.
- V stanovanju zaprimo ventile za plin in vodo ter izklopimo električno napetost.
- Če je zgradba, v kateri prebivamo, poškodovana, takoj odnesimo morebitne nevarne snovi na za ta namen določeno mesto.

Če vas potres doleti v gorah, se pri hoji izogibajte krhkih sten in območij skalnih podorov.

Vir: Uprava RS za zaščito in reševanje

Potres!

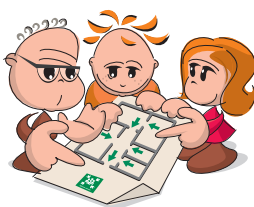
Kako ravnati

Potresov ne moremo napovedati niti jih ne moremo preprečiti, lahko pa se nanje skupaj s starši in učitelji že vnaprej pripravite.

Kako ravnaš pred potresom

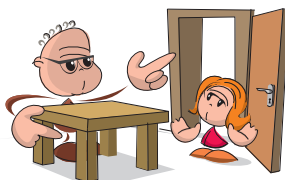
V šoli sodeluj pri vajah ravnanja med potresom, na katerih se boš seznanil s postopkom »Na tla, v zaklon, počakaj!«

S starši in učitelji se pogovori, kako se ustrezno pripraviti na potres, kako se vedeš med njim in kaj storiš po njem.

S starši pripravite načrt evakuacije iz stanovanja in določite zbirno mesto na prostem.

S starši in učitelji poiščite varna mesta doma in v šolskih prostorih.

Nevarnost ob potresu predstavlja vsak predmet, ki med potresom lahko pade z zidu, se prevrne ali pade s police ali stropa.

Priporočamo, da izpolniš osebno kontaktno kartico, ki jo imej vedno pri sebi. V mobilni telefon vnesi oznako ICE k telefonski številki osebe, za katero želiš, da jo obvestijo, če se ti kaj zgodi.

Kako ravnaš med potresom

Med potresom poskušaj ostati miren in poslušaj navodila staršev oziroma učiteljev.

Ne zapuščaj stavbe, saj te lahko poškodujejo padajoči predmeti.

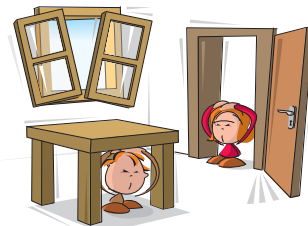
Nikoli ne skači skozi okno!

Ne uporabljaj dvigala, saj lahko ostaneš v njem. Ne beži po stopnicah, ker se lahko porušijo.

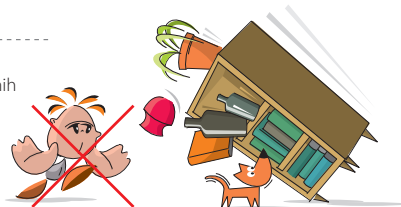

Če si na prostem, se odmakni od stavb, električnih žic, drogov, reklamnih panojev ipd.

Pomakni se na najbližje varno mesto: počepni pod trdno mizo, stopi med podboje vrat nosilne stene ali v kot ob notranji nosilni steni prostora. Umakni se od steklenih površin in predmetov, ki bi lahko padli nate. Z rokami si zaščiti glavo.

Med potresom ne išči in ne rešuj igračk in hišnih ljubljencev, temveč rešuj sebe.

Kako ravnaš po potresu

Ostani miren. Poslušaj in upoštevaj navodila staršev oziroma učiteljev.

Če si doma sam, pomisli na navodila o ravnanju po potresu, ki si jih dobil od staršev, in jih upoštevaj.

Potresu lahko sledijo popotresni sunki. Če se pojavijo, ravnaj enako kot ob potresu.

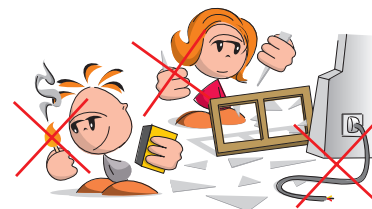
Če lahko, previdno zapusti stavbo, pri čemer ne uporabljaj dvigala, in pojdi na zbirno mesto na prostem.

Če si ujet v ruševinah, ostani miren. Če se pravi, si z robcem ali kosom oblačila prekrij usta in nos. Varčuj s svojimi močmi. Reševalce opozori nase z enakomernim udarjanjem s trdim predmetom po kovinski napeljavi ali zidu.

Izogibaj se električnim žicam in razbitemu steklu. Ne prižigaj vžgalic, sveč ipd.

Ker bodo telefonske linije po potresu močno obremenjene, ne kliči svojcev, temveč jim pošlji SMS.

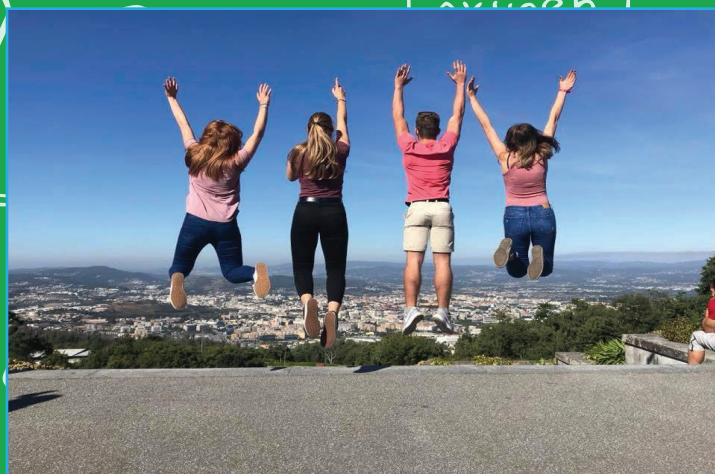
www.sos112.si | wap.sos112.si

Gimnazija in srednja kemijska šola Ruše

Šolska ulica 16, 2342 Ruše

OBČINA RUŠE
Trg vstaje 11
2342 RUŠE

TELEFON: +386 2 669 06 40 | E-NASLOV: OBCINA@RUSE.SI | SPLET : WWW.RUSE.SI

www.ruse.si